

Academia Bârlădeană

Anul XXI, 3(56), Trim. III, 2014

Revistă editată de
Societatea literar-culturală
Academia Bârlădeană

Președinte de onoare:
C. D. Zeletin
Președinte: Elena Monu

Academia Bârlădeană se pregătește de centenar !

Virgil CARIANOPOL

(1908 – 1984)

Membru al Academiei Bârlădene
în perioada ei bucureșteană.

Cântec de toamnă

Se face toamnă, scumpo. Din ramurile vieții,
Cad zilele grăbite și galbene-n noroi.
Din ce în ce mai rece, cu fiecare seară,
Își cerne iarna-naltă beteala peste noi.

Prin preajmă nu mai este, așa ca altădată
Cînd tineri, înainte, nu ne uitam defel.
Din cînd în cînd, ia Timpul din lucrurile casei,
Și fără să ne-ntrebe, le trage după el.

Pe unde-o fi, ții minte? Aveam o cană-naltă,
Ce sta aici, alături, cuminte și privea.
Vezi, nu știm cînd a luat-o, pesemne-n lipsa noastră,
Pe drumurile lumii, să aibă din ce bea.

Și masa de la mijloc și scrinul și bufetul,
Pe care altădată cu drag le-am adunat.
Cînd o fi tras căruța în poarta noastră veche
Și cînd, în care vreme, din preajmă ni le-a luat?

Începem să deprindem tristețea de-a fi singuri.
Rămînem cei din urmă din toți care eram.
Se face toamnă, scumpo, în toată viața noastră,
Și sufletul se uită, îndurerat, pe geam.

(1955-1956)

DIN CUPRINS

Cronicar, Din viața Academiei	2
Sterian PRICOPE, O evocare a bâlciului bârlădean	3
In memoriam Mihai Daraban și Iulian Cătălin Stângă:	
Mavrea ANDREEVICI, Disparația profesorului Mihai Daraban deși inexplicabilă	4
Prof. univ. dr. Constantin RUSU, Tânăr geograf român dispărut în stele: Iulian Cătălin Stângă (1979-2014)	6
Mircea COLOȘENCO, PETÖFI – LABIȘ	9
Costin CLIT, Din trecutul Francmasoneriei bârlădene (V)	11
Teodor OANĂ, Prozopoeime apocrife semnate de Serghei Coloșenco	13
Emil NEAGU, Cum stăm cu proza scurtă... ?!	14
Petruș ANDREI, Roxana Galan – „Despre fascinația clepsidrei” sau Despre curaj	15
Simion BOGDĂNESCU, Salcâmi și lumina nemuririi	17
Ștefan EPURE, Jurnalul unui înger	18
Vasile FETESCU, O bijuterie vie	19
Petruța CHIRIAC, Ce este, Doamne, arta ?	19
Georgel BRADU, Societatea de Geografie din România - Filiala Bârlad – 50 de ani de activitate –	20
Marian ROTARU, Perseu și Andromeda. O altfel de istorie (1)	22
Gheorghe POSTELNICU, 130 de ani de la nașterea lui Vasile Voiculescu	25
Vasile CHELARU, Portret: Directorul	26
Gheorghe CLAPA, Școala gimnazială de Arte „N. N. Tonitza”	28

DIN VIAȚA ACADEMIEI

Duminică, 29 iunie 2014 - În satul Bursuci, com. Epureni, s-a desfășurat a XIV-a ediție a Sărbătorii Teiului, organizată de Primăria, Consiliul local și Căminul Cultural „Principesa Elena Bibescu”. Manifestarea s-a deschis cu simpozionul istoric cu tema „Centenarul sfințirii Bisericii Sf. Mihail și Gavril din satul Epureni”, ctitorie a Mariei Magdalena Ecsarhu (1876-1949). Elena Monu, moderatoarea evenimentului, a prezentat publicului comunicarea *Familia Kostaki, ctitori de biserică și mănăstiri în Țara de Jos a Moldovei*. În partea a doua a expunerii, prezentatoarea a schițat biografia ctitoriței, urmașă demnă a unei familii cu nedeșmințită vocație spirituală. Puțini știu faptul că Maria Magdalena, fiica Ecaterinei Kostaki Epureanu (1854-1911) și a lui Alexandru Ecsarhu (1851-1946), a investit modestele sale resurse financiare în ridicarea edificiului religios, construit pe ruinele bisericii de lemn din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Biserica se afla în vecinătatea conacului, leagănul boierilor Kostaki din ultimul pătrar

Maria Magdalena Ecsarhu
(1876 - 1949)

al secolului al XVII-lea. De menționat că vechea reședință a Costăcheștilor, ce cuprindea nenumărate obiecte de artă, a fost vizitată în primăvara anului 1917 de către A. Vlahuță cu soția, George Tutoveanu, V. Voiculescu și alți membri ai Academiei Bârlădene. Fără a fi membră a Societății Literare, Maria Magdalena a publicat poemele sale în proză în revistele *Florile Dalbe* (1919) și *Graiul Nostru* (1925-1927). Dacă Academia Bârlădeană, renăscută în 1990, nu ar editat, în formă anastatică, cele două reviste, singurele mărturii ale talentului literar al ultimei descendente a neamului Kostaki ar fi rămas necunoscute. Spre ilustrare, Elena Monu a prezentat volumul *Familia Kostaki. Studii, memorii, documente*, care, în capitolul VII, intitulat *Povestea unei cucoane betrane*, reproduce fidel notele memorialistice din Albumul descoperit la Epureni; deși nu sunt semnate, din analiza textelor rezultă că autoarea nu este alta decât nefericita nepoată a lui Manolache Costaki Epureanu.

STERIAN PRICOPE

O EVOCARE A BÂLCIULUI BÂRLĂDEAN

Ziarul „Cultura Poporului”, nr.247 din 7 octombrie 1928, publica o tabletă literară având ca subiect iarmarocul anual de la Bârlad. Autoarea era Elena Boteanu, profesoară la una dintre școlile din oraș și soția colonelului Emanoil Boteanu, comandant al garnizoanei. Fiul acestei familii din elita Bârladului interbelic a fost Romulus Boteanu, autorul amintirilor nostalgice din orașul copilăriei și adolescenței sale, înmănușate în volumul „Ce nu se poate uita” (Editura „Demiurg”, Iași, 2009).

Articolul Elenei Boteanu relatează atmosfera bâlciului, una în care se vor regăsi, cu siguranță, și amintirile multor bârlădeni de astăzi. Iată textul integral, așa cum a apărut în „Cultura Poporului”, cu precizarea că au fost respectate punctuația și ortografia epocii.

Iarmarocul... (Bâlciul...) din Bârlad...

de Elena Boteanu

Și acolo, în fundul Moldovei, în fiecare an se adună lume multă printre barăcile lungi, de lemn, ascultând țipetele sacadate ale vânzătorilor de tot felul și de toate neamurile, și privind la toate acele minunății naive, pe care le arată, întovărășite cu vorbirea de circumstanță, ademenitoare și sonoră, câte un neamț lung și grav, sau câte o cucoană grasă cu rochie strălucitoare de fluturi, și cu brațele goale.

Sunt atâtea într'un iarmaroc...

...Într'o baracă scundă, împodobită cu afișe de tot felul, și de toate culorile, se poate vedea „Cocoșul cu trei picioare”. În ușa un singur roșcovan, cu mustățile răsucite, și cu nasul turtit, răcnește din toate puterile ceva... Nu-l pricepe nimeni, ... îl ascultă însă poporul cu multă atențiune, ba unii intră și înăuntru, convingși prin semne.

...La o altă baracă, trei oameni, dintre care unul cu o trîmbiță, răcnește cu disperare, ca să acopere glasul ungrului de alături... De alt fel și în baraca aceea se pot vedea multe, și minunate lucruri: „Cânele care joacă table” și minunea minunelor lor. „Șarpele boa, cel mai mare din lume”, Omul fără oase, etc., etc., etc... Femeia Păianjen, Boul cu 6 picioare etc. etc. Diferite apariții și dispariții a diferitelor obiecte, etc... Și umblă omul dela țară din baracă în baracă, asurzit de trîmbițe și zăpăcit de explicații pe tot felul de limbi... Care mai dă? Care mai ia?, nu pierdeți timpul... Intrarea cu cadou... Care a rămas fără cadou? Pofțiți, Domnilor, de vedeți piticii lumii... Acum se servește hrana la animale...

Omul care mănâncă săpun și pietre...

Pofțiți, domnilor! Cea mai frumoasă distracție. Loteria cu toate numerile câștigătoare... Numai 5 lei, numai 5 lei... Domnilor încercați norocul numai 5 lei. Plecați din Iarmaroc cu un souvenir plăcut pentru toată viața D-stră.

O roată pe care sunt însemnate numere, este așezată în fața unor rafturi pline cu diferite obiecte de lemn lucrate frumos, statui înalte cât toate zilele. Câni

mari și farfurii, etc... Învârtești de roată și te rogi lui Dumnezeu în gând să-ți cadă numărul de pe vre'un lucru mare din raft ce l'ai ochit mai dinainte, dar când se oprește roata, vezi ce ai câștigat... o minge mititică... o drâmbă, ace de cap... o linguriță, un pahar, sau alt ceva care nu face de cât 50 bani... Furios contra norocului mai dai 5 lei și mai învârtești odată de roată și mai acelaș lucru. Hăt într'un târziu după ce ai învârtit roata de nenumărate ori, ai dat câte 5 lei îți dai seamă că lucrurile cele

frumoase din raft, au numere care nu sunt scrise pe roată încât ori cât ai învârti, tot nu câștigi nici unul, pe care ți-ai pus ochii. Așa-i roata norocului din Iarmaroc. Omule nu te supăra, scrie pe o tablă.

...Și așa se întinde baracă lângă baracă, negustor lângă negustor, unul țipând mai tare decât altul, altul mai îndrăzneț decât celălalt și șmecheriile lor atrag pe oameni bătrâni chiar, pe oameni cu scaun la cap și-i fac să cheltuiască într'o seară, toată pungă cu părăluțe, adunate cine știe cu câte sudori... Apoi mai sunt leagăne mari cu lanțuri, săniuse drepte de scânduri lucioase, cu blănițe de oaie zise «Topogoane» apoi 3 circuri, șapte sau opt cărciumi, cărora le zic „restaurant”. Din când în când se aude „Feriți-vă buzunarele”.

„Atâta-i iarmarocul și nimic mai mult”...

...In iarmaroc, îmi spunea o dată un moșneag, e ca și în toată lumea asta... Că adevărat îți zic: „seamănă lumea cu iarmarocul”.

Vin fel de fel de oameni. Unii cumpără alți vând... De, fiecare cum îl duce capul și norocul... fie care cum poate... Dar mai sunt un fel de oameni, care nici nu cumpără nici nu vând, adică nici nu înșeală, și nici nu sânt înșelați. Umblă numai așa, de colo până colo și cască gura; vezi, aceia în iarmaroc se numesc „Oameni fără treabă”, dar în viață se numesc „FILOSOFI”!

Iarmarocul... (Bâlciul...) din Bârlad...

de Elena Boteanu

Și acolo, în fundul Moldovei, în fiecare an se adună lume multă printre barăcile lungi, de lemn, ascultând țipetele sacadate ale vânzătorilor de tot felul și de toate neamurile, și privind la toate acele minunății naive, pe care le arată, întovărășite cu vorbirea de circumstanță, ademenitoare și sonoră, câte un neamț lung și grav, sau câte o cucoană grasă cu rochie strălucitoare de fluturi, și cu brațele goale.

Sunt atâtea într'un iarmaroc... Într'o baracă scundă, împodobită cu afișe de tot felul, și de toate culorile, se poate vedea „Cocoșul cu trei picioare”. În ușa un singur roșcovan, cu mustățile răsucite, și cu nasul turtit, răcnește din toate puterile ceva... Nu-l pricepe nimeni, ... îl ascultă însă poporul cu multă atențiune, ba unii intră și înăuntru, convingși prin semne.

...La o altă baracă, trei oameni, dintre care unul cu o trîmbiță, răcnește cu disperare, ca să acopere glasul ungrului de alături... De alt fel și în baraca aceea se pot vedea multe, și minunate lucruri: „Cânele care joacă table” și minunea minunelor lor. „Șarpele boa, cel mai mare din lume”, Omul fără oase, etc., etc., etc... Femeia Păianjen, Boul cu 6 picioare etc. etc. Diferite apariții și dispariții a diferitelor obiecte, etc... Și umblă omul dela țară din baracă în baracă, asurzit de trîmbițe și zăpăcit de explicații pe tot felul de limbi... Care mai dă? Care mai ia?, nu pierdeți timpul... Intrarea cu cadou... Care a rămas fără cadou? Pofțiți, Domnilor, de vedeți piticii lumii... Acum se servește hrana la animale...

Omul care mănâncă săpun și pietre...

Pofțiți domnilor! Cea mai frumoasă distracție. Loteria cu toate numerile câștigătoare... Numai 5 lei, numai 5 lei... Domnilor încercați norocul numai 5 lei. Plecați din Iarmaroc cu un souvenir plăcut pentru toată viața D-stră.

O roată pe care sunt însemnate numere, este așezată în fața unor rafturi pline cu diferite obiecte de lemn lucrate frumos, statui înalte cât toate zilele. Câni mari și farfurii, etc... Învârtești

de roată și te rogi lui Dumnezeu în gând să-ți cadă numărul de pe vre'un lucru mare din raft ce l'ai ochit mai dinainte, dar când se oprește roata, vezi ce ai câștigat... o minge mititică... o drâmbă, ace de cap... o linguriță, un pahar, sau alt ceva care nu face de cât 50 bani... Furios contra norocului mai dai 5 lei și mai învârtești odată de roată și acelaș lucru. Hăt într'un târziu după ce ai învârtit roata de nenumărate ori, ai dat câte 5 lei îți dai seamă că lucrurile cele frumoase din raft, au numere care nu sunt scrise pe roată încât ori cât ai învârti, tot nu câștigi nici unul, pe care ți-ai pus ochii. Așa-i roata norocului din Iarmaroc. Omule nu te supăra, scrie pe o tablă.

...Și așa se întinde baracă lângă baracă, negustor lângă negustor, unul țipând mai tare decât altul, altul mai îndrăzneț decât celălalt și șmecheriile lor atrag pe oameni bătrâni chiar, pe oameni cu scaun la cap și-i fac să cheltuiască într'o seară, toată pungă cu părăluțe, adunate cine știe cu câte sudori... Apoi mai sunt leagăne mari cu lanțuri, săniuse drepte de scânduri lucioase, cu blănițe de oaie zise «Topogoane» apoi 3 circuri, șapte sau opt cărciumi, cărora le zic „restaurant”. Din când în când se aude „Feriți-vă buzunarele”.

„Atâta-i iarmarocul și nimic mai mult”...

...In iarmaroc, îmi spunea o dată un moșneag, e ca și în toată lumea asta... Că adevărat îți zic: „seamănă lumea cu iarmarocul”. Vin fel de fel de oameni. Unii cumpără alți vând... De, fiecare cum îl duce capul și norocul... fie care cum poate... Dar mai sunt un fel de oameni, care nici nu cumpără nici nu vând, adică nici nu înșeală, și nici nu sânt înșelați. Umblă numai așa, de colo până colo și cască gura; vezi, aceia în iarmaroc se numesc „Oameni fără treabă”, dar în viață se numesc „FILOSOFI”!

Ceiți și răspândiți

„Cultura Poporului”

(articol publicat în ziarul „Cultura Poporului”, nr.247/7 octombrie, 1928)

In memoriam

DISPARIȚIA PROFESORULUI MIHAI DARABAN

DEȘI INEXPLICABILĂ

Dispariția profesorului MD, deși inexplicabilă, ca orice dispariție, face parte dintr-un plan al puterilor din stele la care, din păcate, neavând acces, e bine să-l ignorăm...

E bine că planul se ține de planul lui iar noi de-al nostru *donc c'est pas vrai* că Iță nu mai există în această dimensiune însă pentru noi el e cât se poate de răzător în continuare, cf. zicala aia latinească aia cu *Ridendo castigat (râsul îndreaptă până și morții)*.

Iară noi facem parte din mica lui eternitate răzbunătoare, o eternitate pe care nu ne-o poate interzice nimeni, nici măcar stelele alea urâcioase, *frissonnantes comme une agonie*.

Nu suntem de acord cu dispariția lui Iță.

Dar întrucât eternitatea lui trebuie organizată fără întârziere, în curând Veți primi un fragment din MAPATEXE cu el în calitate de protagonist.

Ceece facem noi pentru dânsul este o gesticulație tardivă pentru ceece a făcut el pentru noi.

Spunem „tardiv” într-un mod inadecvat, odată ce eternitățile mari sau mici nu au cum să aibă întârzieri, opinteli ori pripeli, fragmentări pe cari numai o minte de om le operează.

Curajul lui magistral, onestitatea, relaxarea aristocratică, incredibila sa intuiție au marcat într-un mod decisiv pe unii dintre corifeyi Pentadei din MAPATEXE.

Căci fiecare durată are tempoul ei, tonusul ei, are momentele ei irepetabile iar Iță a fost acolo unde trebuia să fie înfăptuind cu tact exact ceece eria de înfăptuit.

E mare lucru pentru cineva de 15-16-17 și de 18 ani să fie citit corect pentru tot viitorul său cu atât de puține date la dispoziție.

Pe urmă, *la chiquenaude primordiale*, impulsul oportun pe care îl primește este absolut salutar în vederea unei anumite orbite.

La sfârșitul intersecției noastre cu Iță, noi eria să fim sputnikul, eriam Laika, Strelka și Belka aruncate în cosmosul fioros doar cu asigurările lui, cu încrederea lui drept merinde, cu zâmbetele fermecătoare, cu țigările lui pe cari ni le strecura în carlingă, pe supt catalog, în mijlocul zarvei de pe coridoarele alea de temniță interminabilă.

De altfel, anii aceia dominați de un aer de nicăieri și de o mitocănie atroce au puține puncte de lumină.

Țupi (prof. Zupperman, n.r.) se pensionase, Parfene pleca și el la Iași iar noi ne prezentam completamente mofluzi.

„O să vină un băiat de-al meu,” ne spunea profesorul Parfene ca să ne tranchilizeze cumva, „e-un băiat deștept, ai să vezi că o să vă împăcați foarte bine.”

Pe moment nu am priceput ce e aia „băiat de-al meu.”

Să fi avut copii așa de mari Parfene? Și chiar l-a chemat de undeva la un moment dat pe însuși Iță care a sosit oarecum distrat și oarecum într-un *pas de deux*.

(Avea o grație indefunctă & indescriptibilă.)

„Îl vezi?” a zis C.P. „Ți-l dau în grijă, vezi că plânge ușor.

Ăsta e puștiul care la un examen de intrare în liceu m-a informat că *veridicitate* vine din franțuzește, după care m-a lămurit că *veridicitate* nu-i același lucru cu *autenticitate* așa cum credeam eu.

Știe Creangă pe de rost, nu-i așa că-i tare?”

Iță ne-a măsurat cu o privire șagalnică *par-dessus l'épaule*, ca și cum ar fi zis: „Din ăștia mi-ești? Ei lasă că vedem noi.”

În timp am constatat pe propria piele că poate să fie și altfel decât catifelat.

Se îmbătoșa uneori și ne lua la trei păzește când i se părea lui că o făceam prea de oaie.

Un trimestru întreg nu ne-a primit la ora lui, respectiv cât a predat Arghezi, iar la teză ne-a dat bineînțele Arghezi.

Și noi care dintr-o încăpățănare orgolioasă am refuzat să consultăm măcar o dată maculoarele colegilor cu ce spusese el acolo despre Arghezi.

Când a adus tezele, pe toate le-a comentat afară de-a noastră.

Nici măcar nu s-a obosit să ne-o returneze.

Am găsit-o noi pe catedră în recreație după plecarea lui.

Eria neatinsă, cu un „Z” pictat cu roșu în dreapta sus.

„Z” de la „zât” probabil.

Altădată, pe nepusă masă, ne-a întins în timpul orei „Lauda Somnului” a lui Bлага, o carte pe care o vedeam pentru întâia oară în viață.

„Citește de la început la sfârșit,” ne-a somat el, „și comentează fiecare text în parte.

Și voi, de ce stați și vă uitați ca la poartă nouă?” s-a adresat el celor din bănci, „luați și scrieți ce spune ăsta că altădată nu o să mai aveți ocazia.”

Așa se face că o oră întreagă am predat Bлага propriilor colegi și încă la prima vedere.

Se poate oare imagina un mod mai subtil de a acorda încredere deplină unui țânc de liceu?

Și încă o dată altădată, poate la Iași sau la București, sedeam visătorind împreună într-un bistrot.

Eria târziu, seara, cădeau florile de tei rânduri-rânduri și anumiți greieri cântau direct în lună. Tocmai ne invita a nu știu câta oară să-l tutuim, lucru pe care l-am refuzat de fiecare dată cu obstinație.

Ne eria atât de cald și de apropiat încât ar fi fost superfluu și total aiurea să-i spunem „tu.” Exact atunci, fără să ne zică ceva anume, s-a ridicat în picioare (până și zuluful i s-a cutremurat la stânga și la dreapta) și ne-a făcut un semn misterios, ca și cum și-ar fi aruncat brusc întreaga lui responsabilitate asupra noastră.

Pesemne că pe vremea aceea eriam amândoi puțin francezi și puțin foarte exemplari iar dacă cineva ne-ar fi privit dinafară ar fi văzut probabil un profesor în

levitație purtându-și elevul *sur ses épaules*.

De asemenea, ceva mai încolo decât altădată, pe când conversam noi mai extrașcolar și când iar îi adusesem plocon de vorbe, un morman de soneturi, rondeluri, ode și balade villonești (chiuleam într-o veselie și exersam pe atunci cu îndârjire formele fixe), el le-a luat, le-a pus binișor în echilibru instabil pe o băncuță care dedea înspre pădurea liceului imemorial și ne-a declarat gânditor, influențat probabil și de șirul calificativelor din dreptul obiectelor respective:

„Bă, nu-mi mai adu de din astea, că la astea eu nu am ce să te mai învăț. Dar află de la mine că dacă vei rata vreodată, nu din cauza românei vei rata, ci din cauza limbilor străine.”

Cu siguranță că, aidoma sfinților particulari, avea un soi de dar al înaintevederii.

Deși nu aveam nici o treabă cu notele de la clasă, am reținut pe loc avertismentul acela care ne-a plesnit ca un gârbaci peste ceafă.

Mii de ani am trudit ca apucații de alte alea ca să nu ratăm din cauza limbilor străine, ajungând până acolo încât ne-am creat alter-ego-uri întrânsele, dat fiind că româneasca ne devenise neîncăpătoare.

Azi ni se potrivește întrucâtva dar ni se potrivește nu atât zicătura autolaudativă de altădată a lui Beniuc, cât *la dédaigneuse contrepartie* pe care i-o aplica aulicul Blaga:

Beniuc despre sine:

Pe unde mă duc, pe unde mă întorc,
Lumea vorbește, vuieste,
„Acesta e poetul Beniuc,
Știe șapte limbi și rusește!”

Blaga despre Beniuc:

Pe unde mă duc, pe unde mă întorc,
Lumea vorbește, vuieste,
„Acesta e poetul Beniuc,
Știe șapte limbi dar rusește!”

Căci da, aveam intensă nevoie de rusească din pricina lui Hlebnikov, a lui Dostoievski, a lui Daniil Harms și a altor câțiva.

Problema de atunci a trecut într-o alta, mult mai cotoioasă: abia acum ni se vădește că și sfinții mai ratează câteodată.

Iată că în clipa de față ratăm cu o seninătate dezarmantă, și nu din cauza limbilor străine, ci din cauza...românei: numai limba maternă îți poate conferi antiarta ratărilor perfide și amețitoare.

Sensul acesta vicios al unei ratări victorioase e totuși o afacere teribil de complicată.

Dragă Iță,

ce bine ar fi dacă ne-am imagina
acum împreună ceea ce pe atunci
nici nu ne puteam imagina, numai
că astăzi totu-i colb în ruină, ies
aburi groși din grajdurile memoriei
iar imaginația e moartă, imaginează-ți!

*Il a été, disons il est mon premier modèle.
Et les modèles restent toujours inoubliables.*

Mavrea Andreevici

Promoția 1973 a Liceului (astăzi)
„Mihai Eminescu”

TEODOR OANĂ

Un preț

Un preț e-n toate și nu-i mic,
Ba am plătit peste puteri,
Așa ne știm că am trăit
Între revolte și tăceri.

Și nori și soare și furtuni
Ne-au fost alături sau dușmani
Și-n vremuri pacea am ales
Când clocoteau în noi vulcani.

Chiar când tainul fu amar
L-am drămuț ca pe un dat,
Noi n-am avut de cucerit,
Avem doar de revendicat.

Acum ne-ntrecem în povești
Rostite dincolo de gard,
Dar nu uităm că încă-n noi
Mai sunt și inimi care ard.

Catrene amare

Ruine antice mai sunt,
Coloane care-nfruntă timpul,
Pe când ruinele de-acum
Abia înfruntă anotimpul.

E cum aș da cu mopul pe teren
După îndemnul celor din afară.
Habar nu am ce încă poate fi,
Ce ar putea mai mult ca să mă doară.

Mai trec prin gară trenuri și se duc,
Cum toate trec la pas și cu răbdare,
Aștept ceva, dar încă nu știu ce,
Cu gândul la speranța ce nu moare.

Chiar muntele rămâne-n soare stei,
Îl biciuie lumina, jar pe rană,
E pustiit și cerul, iar în jur
Ce a rămas pe față se destramă.

Nici coșul nu mai fumegă la fel,
Livada defrișată-i sărăcie,
Nimic nu mă împiedică să cred
Că nu așa istoria se scrie.

Prof. univ. dr. CONSTANTIN RUSU

TÂNĂR GEOGRAF ROMÂN DISPĂRUT ÎN STELE IULIAN CĂTĂLIN STÂNGĂ (1979-2014)

*Suntem umbre călătoare,
De-am produs vreo supărare,
Oameni buni, nu ne osândiți!¹⁾*

uneori, chiar la consecințe.

Educația tânărului nostru începe tot în familie – mama fiind educatoare/învățătoare, iar tatăl funcționar public – dar se continuă și în școală, după gimnaziu urmând cursurile Liceului „Mihai Eminescu” din Bârlad, între 1994 și 1998.

Aici primește o educație aleasă, preponderent umanistă, bazată pe lectură și studiu individual, ceea ce ulterior se va reflecta în grija deosebită pentru documentare științifică riguroasă dar și pentru cuvântul scris (poate cândva va trebui să scriu un eseu, inclusiv despre „epopeea” redactării formei finale a tezei lui de doctorat). Doamne, ce vremuri!

Tot aici (la Bârlad) are privilegiul de a-l avea ca dascăl pe profesorul Vasile Cărcotă, cel care îi va insufla dragostea (dacă mai era cazul!) pentru natură, pentru munte, pentru cunoaștere, în general, iar de aici pasul spre facultate a părut să fie o simplă formalitate, deși s-a bazat pe un solid fond de cunoștințe, pe logică și analiză fenomenologică, apanaje dobândite consistent în anii de liceu.

Astfel, la 1 octombrie 1998 îl găsim înmatriculat ca student la Facultatea de Geografie și Geologie din Iași, specializarea Geografie, pe care o finalizează exemplar, ca șef de promoție, în anul 2002. Întâmplarea a făcut ca în acei ani să ocup o funcție administrativă (decan), motiv pentru care l-am cunoscut pe tânărul student, inițial prin activități studentești și mai apoi prin cele didactice și de cercetare științifică. De la bun început m-a impresionat prin seriozitate și maturitate, calități afirmate și de alți mulți colegi, dar și prin generozitate, fiind un exponent perfect al colectivităților de studenți al căror lider incontestabil a fost în toată perioada studiilor universitare (licență și master).

Din acea perioadă datează legătura noastră afectivă care s-a consolidat progresiv pe parcursul ultimilor 15 ani (2000-2014). Din primii ani ai studenției a fost atras și de problematica Geografiei umane, turismul montan reprezentând și alegerea pentru susținerea licenței, ceea ce a iscat și o competiție benefică colectivului de geografie de la Iași în atragerea proaspătului absolvent spre a opta între Geografia fizică și Geografia umană pentru continuarea studiilor masterale și ulterior angajarea în învățământul superior. Pe această cale mulțumesc public d-lui prof. univ. dr. acad. Alexandru Ungureanu pentru acceptarea provocării de a-l dirija spre Geografia fizică, dar și lui Iulian Cătălin, care a ales în cunoștință de cauză, deschis și fără condiționări.

În consecință, între 2002 și 2004 urmează cursurile masterului *Știința Solului*, cu aceleași rezultate remarcabile (șef de promoție), ceea ce-l recomandă pentru etapa de doctorat, pe care o parcurge între 1 noiembrie 2004 și 18 decembrie 2009, când obține titlul științific de **Doctor în Geografie**, cu distincția „*Magna cum laude*” (Data susținerii

Martți, 5 august 2014, o zi ca oricare alta ... dar totuși! **Judecătorul Suprem**, Autoritatea absolută, cheamă în ceruri pe cel care a fost Iulian Cătălin Stângă, **retezând** brusc firul vieții sale, nu oriunde ci în **Masivul Retezat**, poate nu tocmai întâmplător, ci chiar sub **Vârful Judele** (simbol, probabil al Judecății de apoi?), nu oricând ci în ajunul Schimbării la Față, sărbătoare tradițională a muntelui: simplă coincidență, hazard sau fatalitate!

Muntele ... atât de mult adorat de Iulian Cătălin, parcurs în lung și în lat, de la poale și până pe vârf, aici la noi sau în lumea largă..., i-a hărăzit o soartă absolut tragică și nedreaptă, marcată de o scurtă și bizară cădere în abis, urmată de o ridicare la ceruri, spre veșnicie.

***

O vorbă din români spune că veșnicia s-a născut la țară. Pe cale de consecință, Iulian Cătălin Stângă nu putea vedea lumina zilei decât la țară, într-un ținut colinar (Colinele Tutovei), marcat de valea firavă a Horoiatei, dar și de tulburătoarea stranietate a Vișinarilor, de la casa bunicilor. Copilăria și-a petrecut-o în satul natal (Bogdănești) într-o familie închegată și într-un mediu propice, unde cei doi băieți (Iulian Cătălin și Laurențiu) încep aventura cunoașterii bazată pe două componente: munca și educația. Poate tocmai de aceea, o trăsătură definitorie a scurtei vieți pământești a lui Iulian Cătălin a fost munca asiduă, fizică și intelectuală, ambele duse uneori până la epuizare, în detrimentul odihnei sau al lenei atotbiruitoare. Personal, mi-l amintesc în zeci de ipostaze și de locuri, disponibil în permanență pentru activități de tot felul, dar și nerăbdător de a se implica, de a construi, de a se ancora în tot felul de activități, fără a se gândi prea mult la avantaje și,

publice: 18.12.2009 – ziua de naștere a conducătorului de doctorat, prof. univ. dr. Constantin Rusu - concomitent cu alți trei colegi și prieteni: Lilian Niacșu, Ionuț Minea și Ionuț Vasiliniuc).

Devenirea profesională a fost lipsită de sincope și aproape fulminantă, ca urmare a unei munci îndârjite, dublată de o capacitate intelectuală remarcabilă, probând constant un profesionalism de invidiat. Parcurge rapid primele trepte ale carierei universitare ca preparator (2002-2003), asistent (2003-2006) și ulterior lector (din 20 februarie 2006), între 1 iulie 2010 și 31 martie 2013 finalizând și o perioadă de studii postdoctorale după câștigarea prin competiție a unei burse POSDRU.

Activitatea profesională, marcată prin tipul și sectorul de activitate, s-a concretizat prin trei direcții prioritare: învățământ superior, studii doctorale, apoi postuniversitare și cercetare științifică. Pe toate aceste trei componente rezultatele obținute au fost remarcabile. Astfel, o simplă lectură a CV-ului propriu relevă faptul că ceea ce a acumulat până la vârsta de 35 de ani poate fi perfect comparabil cu *Opera omnia* a unui universitar spre final de carieră. Asupra studiilor doctorale și postuniversitare nu ne vom opri - perioada în cauză fiind una de intense căutări dar și de maxime acumulări - selectând doar câteva repere referitoare la activitatea didactică și de cercetare științifică.

Sub aspect didactic, a fost investit permanent cu atribuții de mare responsabilitate, cărora le-a făcut față cu maximă disponibilitate: a susținut lucrări practice și de seminar (din anul 2002) la 12 discipline din planurile de învățământ ale specializărilor din domeniile Geografie și Știința mediului, inclusiv la modulul francofon sau filiera francofonă; a fost titular de curs (din 2006) pentru patru discipline atât de la studiile universitare de licență cât și de masterat (inclusiv de la modulul francofon); a coordonat peste 50 de lucrări de licență, mai mult de 15 lucrări de disertație și a condus peste 30 de aplicații studențești și practici de specialitate, îndeosebi în aria montană a României, dar și în alte unități de relief extra și intracarpătice.

După primii ani de activitate profesională s-au aglutinat și domeniile sale de competență axate pe problematica *Geografiei fizice a României*, și pe cea a *Hazardelor și riscurilor naturale sau antropice*, care alături de domeniul montan (muntele – această veșnică fascinație pentru orice geograf) i-au oferit numeroase satisfacții, dar care, din păcate, i-au provocat și tragicul sfârșit.

Creația științifică a lui Iulian Cătălin Stângă a fost și va rămâne consistentă, deopotrivă valoroasă și originală. A publicat teza de doctorat (*Bazinul Tutovei. Riscuri naturale și vulnerabilitatea teritoriului*, Edit. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2012) alături de alte trei volume ca unic autor sau în colaborare. Prestigiul său științific este demonstrat de cele 60 de articole științifice, dintre care patru (publicate sau în curs de publicare) cotate ISI, 15 indexate BDI, 4 publicate în străinătate, celelalte fiind incluse în volumele unor manifestări științifice sau în reviste cu alte cotații (peste 30 ca unic sau prim autor), la care se adaugă alte 14 articole publicate în străinătate sub formă de rezumat.

Participarea la manifestări științifice a fost importantă și deopotrivă convingătoare, argumentând imaginea și potențialul unui cercetător consacrat și deopotrivă respectat. A prezentat 24 de lucrări științifice în străinătate (singur sau în colaborare) în Austria, Germania, SUA, Franța, Italia, Chile, dar și în Polonia, Ucraina sau Tunisia, în ultimii ani

concentrându-și atenția spre participarea la congrese mondiale sau europene, conferințe și simpozioane de mare impact internațional din Italia, Germania, Austria ș.a.

La toate acestea se adaugă numărul foarte mare de prezentări (peste 80 la număr) la diferite manifestări științifice în țară, ceea ce demonstrează deosebita apetență pentru cercetarea științifică, atât fundamentală, cât și aplicativă.

Anvergura cercetării științifice a fost probată și de participarea în echipe de cercetare în cazul a două granturi în intervalul 2004-2008, dintre care unul în calitate de director (*Analiza riscurilor naturale în bazinul Tutovei prin integrarea mijloacelor clasice și moderne în cercetare*), în 2007-2008, un altul în calitate de administrator financiar în perioada 2006-2008 (*Impactul riscurilor hidro-climatice și pedo-geomorfologice asupra mediului în bazinul Bârladului – contract CEEEX 756/2006, cod M.E.d.C., 3391/2006*), la care se adaugă și alte șapte proiecte în calitate de colaborator.

Recunoașterea prestigiului științific este certificată și de numeroasele citări în reviste cotate ISI, B+ și BDI, cărți și reviste periodice științifice, de apartenența la societăți științifice internaționale și naționale (*Societatea Europeană de Geștiințe – European Geosciences Union, Societatea Europeană pentru Conservarea Solului – European Society for Soil Conservation, Societatea de Geografie și Asociația Geomorfologilor din România, Societatea Națională Română pentru Știința Solului* ș.a.).

Activitatea sa științifică a fost recunoscută și recompensată printr-o serie de diplome și premii, începând cu cele acordate din perioada studenției, la care se adaugă *Diploma și medalia jubiliară „100 de ani de știința solului în România”*, dar mai ales *Premiul „Nicolae Cernescu” al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură*, acordat în anul 2009 pentru lucrarea *„Solurile munților vulcanici din Nord-Vestul Carpaților Orientali”* (autori C. Rusu, I. C. Stângă, L. Niacșu și I. Vasiliniuc). Mai mult decât atât, teza de doctorat publicată în anul 2012 la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași este inclusă pe lista propunerilor de acordare a premiilor Academiei Române, de la finele acestui an (2014).

Acestea sunt doar câteva din reperele unei vieți scurte, curmată brusc, dar trăită la maximă intensitate.

Pentru toți cei care slujim învățământul superior geografic, Iulian Cătălin Stângă a fost un cercetător fin și avizat, dar și un foarte bun coleg, partener de drumetii și în campanii de teren, extrem de experimentat, dar și foarte bun prieten pentru foarte mulți studenți, absolvenți și actuali colegi.

În plan familial a fost fiul răsfațat (uneori rătăcitor, dar permanent iertat!), soț iubitor (chiar dacă într-o frecventă „criză de timp” datorită multiplelor „escapade” în natură, cu prilejul aplicațiilor studențești, obligațiilor de cercetare sau provocate de prieteni), tată admirabil pentru o superbă fetiță de nici 4 ani, dar și amic de conjunctură sau prieten adevărat pentru foarte mulți absolvenți și colegi.

În plan personal, Iulian Cătălin Stângă a întruchipat întreaga pleiadă de atribute pe care o descoperi la un om în perioada tinereții și a maturității: student admirabil, partener onest în relația profesor-student, apoi discipol și ulterior doctor în știință, de care am fost și sunt foarte mândru, pentru ca pe parcurs să devină coleg, amic și prieten, iar cel mai important, partener egal în schimbul de idei și comunicare științifică.

Prin dispariția sa prematură toți cei care l-am cunoscut am pierdut iremediabil ceva. Fiecare are ceva de spus, ceva de adăugat, acel ceva pe care nici unul dintre noi nu îl poate

pronunța sau acoperi în totalitate. Personalitatea lui Iulian Cătălin Stângă a fost una complexă, cu trăiri tumultuoase, cu o viață marcată de acțiuni cutezante, dar și de abordări riscante, care în anumite situații lezau chiar propria lui integritate.

A trăit intens, din păcate foarte intens, însă într-un segment de timp foarte scurt. A stârnit pasiuni dar și controverse, a fost adulat și poate, rareori, contestat, a iubit pătimaș pe toți cei din familia sa, dar și meseria de geograf, inclusiv pe mulți dintre slujitorii domeniului. Calitățile native, munca și instrucția universitară l-au făcut respectat și, în anumite momente, poate temut sau invidiat.

Cert rămâne faptul că ne despărțim de un om adevărat, de o personalitate puternică, marcată inerent de „note” absolut proprii, care a crezut și a certificat permanent prin muncă, instrucție și inteligență, care nu a făcut concesii mediocrității, falsului și imposturii. De aceea, pierderea pe care a suferit-o colectivitatea geografică este foarte grea, acum poate de neanticipat, dar cu siguranță că va lăsa urme adânci în perioada imediat următoare.

Familia a pierdut un reper semnificativ, iar geografia ieșeană un pilon important în confruntarea cu cerințele și vicisitudinile care vor surveni pe parcurs. Astăzi îl plângem cu

toții, iar de mâine îl vom regreta sau îl vom cita ca reper de profesionalism, moralitate și conduită academică. Nu cred să existe hazarde în lumea veșnică, dar riscuri și vulnerabilități pot să apară, care să necesite o dreaptă rezolvare. De aceea, în lumea celor dreپți Iulian Cătălin Stângă va avea, sper, un cuvânt de spus și, de ce nu, un rol aparte. Pe cale de consecință, la despărțirea de lumea terestră când începe călătoria sa spre stele, credem că și „dincolo”, în nemărginirea Universului va fi la fel de năvalnic și intempestiv.

Știm cu toții că timpul produce uitare, dar cu siguranță mulți dintre cei care l-au condus pe ultimul drum sau care l-au cunoscut nu o vor face niciodată. Personal, cred că Cel de sus a luat iar la ceruri ceea ce ți este cel mai drag. Cu toții deplângem destinul finalizat tragic și extrem de prematur, regretăm pierderea suferită, dar la despărțirea de cele lumești se cuvine să mai adăugăm doar ... Dumnezeu să-l odihnească în pace!

1) Text preluat din spectacolul „Trupe pe butoaie”, în regia lui Victor Ioan Frunză, după piesa de teatru „Istoria comică a magului Faust” de Christopher Marlowe.

RAFAEL-TUDOR LUPAȘCU

NU-I PREA TÂRZIU

Știu că e de ne-nțeles,
Chiar dacă mulți vor să-nțelegă
Cine are de ales,
Din ce-a cules, ce-i bun s-aleagă.

Ai de ales de multe ori,
De multe ori s-alegi nu poți.
Dar toți suntem trecători
Și treci și tu, la fel ca toți.

Din ce mi-a rămas în viață
Sunt amintiri, nimic mai mult.
Și din nou, cu o speranță,
Gândesc la timpul ce-a trecut.

Nu-i prea târziu să-ți cer iertare
Și tu mă vei judeca
Dar cel mai mult astăzi mă doare,
Dacă nu mă vei ierta.

Nu știu de am sau nu dreptate,
Nu orice vis se împlinește.
Oricine să se schimbe poate,
Chiar dacă asta își dorește.

Și ce mult aș vrea să știu,
De mă poți ierta vreodată.
Dar eu mai sper că nu-i târziu,
Să fim din nou ca altădată.

GHEORGHE RÂMBOIU-BURSUCANI

ROMANȚĂ AUTUMNALĂ

Când migratoarele se duc
Și triste sunt pădurile
Când ruginii frunze de nuc
Își părăsesc ramurile,

Când codrii par nori de aramă
Și ploi de plumb au început
Să-i dai - inima mea te cheamă
Căldura verii ce-a trecut.

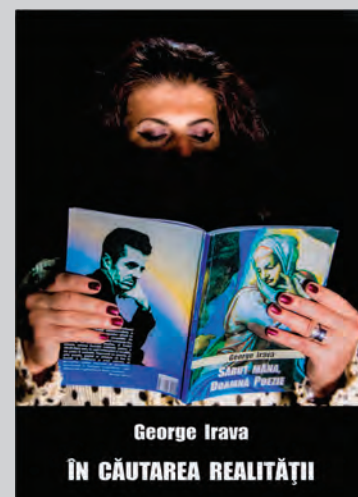
Când vântul fluieră năuc
Și tot mai sumbre-s zările
Când sufletu-mi nu-l mai seduc
În zori privighetorile,

Când codrii par nori de aramă
Și ploi de plumb au început
Să-i dai - inima mea te cheamă
Căldura verii ce-a trecut.

Când toamna-și deapănă firesc
Zilele tainice și reci,
Visez ades că te-ntâlnesc
Pe neuitatele poteci.

Când codrii par nori de aramă
Și ploi de plumb au început,
Să-i dai - inima mea te cheamă
Căldura verii ce-a trecut.

SEMNAL

PETÖFI – LABIȘ

Vara anului 1951, Nicolae Labiș o petrece în tabăra de pionieri și școlari de la Văleni de Munte, jud. Prahova, împreună cu elevi din întreaga țară, când o cunoaște pe Zsuzsica, o ungueroaică din Caransebeș, jud. Caraș-Severin, cu care colaborează literar, fiind de aceeași vârstă și cu preocupări culturale similare. Îndeplineau funcția de instructor.

În scrisoarea lui Nicolae Labiș către prietenul său Valeriu Bogdăneț (trimisă la 22 iulie 1951), printre altele, îi scrie despre Zsuzsi (al cărui nume de familie este nenumit), „Zsuzsi se descurcă minunat în treburile poeziei. Îl cunoaște integral pe Petöfi Sandor. Sus pe deal, îmi recita versurile astea traduse în cuvinte puțin stricate... Spunea Petöfi:

„N-aș vrea să mor între perne de puf cu lumânări groase la căpătâi. M-aș vrea brad pe care furtuna să-l prăvale; m-aș vrea stâncă, pe care trăsnetul s-o spargă; floare pe care câprioara s-o rupă; sau spadă, care să taie sau să se strivească de scut.

Nu vreau groapă cu pietre cioplite. Cadavrul meu, să-l calce sub copite caii noștri victorioși, gonind sub dușman, amestecându-l cu carnea vitejilor. Carne de viteji să fie groapa mea săracă, cu flori roșii pe dânsa”.

În fondul de corespondență al lui Nicolae Labiș, se păstrează o scrisoare a domnișoarei-eleve Zsuzsi (datată 14 octombrie 1951, Balta Sărată, cartier al Caransebeșului), după care, se pare, că s-a întrerupt legătura epistolară. (Vol. Nicolae Labiș. *Corespondență*. Ediție N. Cârlan, 2009,.... p. 34-38, 118-119).

Însă nu trebuie pierdut din vedere faptul că „lecția” despre poetul genial maghiar și opera lui l-a inspirat pe Nicolae Labiș, scriind poezia „**Pentru Petöfi Sandor**” (publicată de noi în ultimul număr al „Academiei Bârlădene”) și făcându-i portretul.

Reproducem în continuare, poezia *Egy gondolat bánt engemet... și* traducerea ei de Costa Carei (vol. *Din lirica lui Petöfi/Válogatott versei*, Editura Anonymus S.A., Budapesta, 1948, p. 203-205) și de Eugen Jebeleanu (vol. *Poeme maghiare*, Editura tineretului, București, 1949, p. 20-21), ca un reflex spiritual asupra poetului român.

(Reproducere din vol. lui Costa Carei)

P.S. În aceeași scrisoare către Valeriu Bogdăneț, Nicolae Labiș îi redă, în rezumat, conținutul basmului în versuri al lui Petöfi Sandor titrat *János Vitéz/Ianoș Viteazul* (1845), influențat din tradițiile populare și după modele consacrate: Shelley, Byron, Heine, pe care i l-a prezentat aceeași Zsuzsi.

UN GÂND MĂ SBUCIUMĂ

Un gând mă sbuciumă și cerne:

Să mor în pat și între perne?

Să m'ofilesc, ca floarea din grădină,

De-un vierme tainic ros la rădăcină;

Să mă topesc încet, ca o făclie

Într'o chilie tristă și pustie?

O, Doamne sfinte și slăvit,

Nu-mi da un astfel de sfârșit!

Să fiu copac, de fulger despicat,

Sau smuls din lut de viforul turbat;

Să fiu o stâncă, ce din vârful de munte

E prăvălită'n văi de vânturi crunte...

Și-atunci, când toate națiile roabe

Și-or scutura cătușele neghioabe

Și vor porni'ntr'un uriaș avânt

Cu steaguri roșii și cu-acest cuvânt:

L i b e r t a t e

Și glasul aprig le-a răsbate

Din răsărit până'n apus

Și tot ce e tiran va fi răpus:

Acolo vreau să mor, ursită,

În lupta mare, îndârjită,

Acolo vreau să sângerez

Și de-oiu putea să mai oftez,

Oftatul meu, din chinul agoniei,

Să se înnece'n larva bătăliei,

Și peste trupu-mi izbăvit

S'alerge roiți neconținut

Spre-altarul biruinței, sfânt –

Și eu să zac pe câmp, înfrânt,

Cu'mprăștiată mădulare,

Până la marea'nmormântare,

Când cu fanfare domolite

Și cu drapelele cernite,

Ne-or îngropa'n același lut

Pe toți eroii, ce-am căzut

Pentru tine, L i b e r t a t e!

(În românește de Costa CAREI)

MĂ CHINUIE AMAR UN GÎND...

Mă chinuie amar un gînd:
 Pe-o pernă-n pat, să mor zăcînd!
 Să veștejesc ca floarea ce suspină,
 De-un vierme tainic roasă-n rădăcină;
 Să mă topesc ca lumînarea pală,
 Lăsată singură-n odaia goală.
 Nu, Doamne, moartea asta nu mi-o da,
 O altă moarte eu aş vrea!
 Copac să fiu, de fulger spintecat,
 Sau smuls din rădăcini de viforul turbat;
 Stîncă să fiu, din piscuri prăvălită
 De trăsnet, în prăpastia-ngrozită...
 Cînd neamurile-ncătuşate,
 Sfărmîndu-şi lanţurile, vor porni-nviate,
 Cu roşii feţe şi cu roşii steaguri sfinte,
 Pe steaguri scrise-avînd aste cuvinte:
 „Libertatea lumii” –
 Şi-or trîmbiţa în sus
 Lupta cea mare, din răsărit pînă-n apus,
 Lovind tiranii care le-au supus,
 Acolo-aş vrea să pier,
 Pe cîmp de luptă-n vuietul de fier,
 Sîngele-mi tînr să se scurgă-acolo,
 Şi glasul meu să fie-acoperit
 De vălmăşagul nemaipomenit,
 De glasul trîmbiţelor sugrumate,
 De tunetul de tunuri descărcate,
 Pe trupul meu cu linii-ncremenite,
 Să treacă roibii cu-ale lor copite
 Şi să-l sfărîme una cu pămîntul.
 Acolo-aş vrea să mă lăsaţi, cu vîntul.
 De-acolo să-mi culegeţi oasele zdrobite.
 Cînd ziua-nmormîntării o să vină,
 Cînd flamurile-ndoliate vor călăuzi norodul
 Şi muzici line vor cînta prohodul,
 Să-mi fie-n groapa cea comună oasele-aruncate,
 Alături de cei morţi de mii de ori
 În numele tău – sfîntă – a lumii libertate!

(În româneşte de Eugen JEBELEANU)

EGY GONDOLAT BANT ENGEMET..

*Egy gondolat bant engemet:
 Ágyban, párnák közt halni meg!
 Lassan hervadni el, mint a virág,
 Amelyen titkos jéreg foga rág;
 Elfogni lassan, mint a gyertyaszál,
 Mely elhagyott, üres szobában áll.
 Ne ily halált adj, istenem,
 Ne ily halált adj, énnekem!
 Legyek fa, melyen villám fut keresztül
 Vagy melyet szélvész csavar ki tövestül;
 Legyek kőszirt, mit a hegyről a völgybe
 Eget-földet rázó mennydörgés dönt le...
 Ha majd minden rabszolga-nép
 Jármát megunva sikra lép
 Pirosuló arccal és piros zászlókkal
 És a zászlókon eme szent jelszóval:
 „Villágszabadság!”
 S ezt elharsogják,
 Elharsogják kelettől nyugatig,
 S a zsarnokság velök megütközik:
 Ott essem el én,
 A harc mezején
 Ott folyjon az ifjúi vér ki szívemből,
 S ha ajkam örömteli végszava zendül,
 Hadd nyelje el azt az acéli zörejt,
 A trombita hangja, az ágyúdörej,
 S holttestemen át
 Fújó paripák
 Szárguldjanak a kivívott diadalra,
 S ott hagyjanak engemet összeliporva –
 Ott szedjék össze elszort csontomat,
 Ha jön majd a nagy temetési nap,
 Hol ünnepélyes, lassú gyász-zenével
 És fátyolos zászlók kíséretével
 A hősokeket egy közös sírnak adják,
 Kik érted haltak, szent világszabadság!*

SEMNAL

Cu sprijinul Ministerului Culturii, la Editura *Știința* din Chișinău, în colecția *Moștenire*, a apărut, în 2 volume, opera lui **Ion Buzdugan**, cu titlul *Scrieri*. Vol. I (546 pagini) al ediției cuprinde poezia, publicistica și corespondența autorului, precedate de un studiu introductiv de Eugen Lungu. Vol. al II-lea (560 de pagini) include: folclor, tradiții populare și traduceri.

Textul ediției este selectat și îngrijit de Mihai și Teodor Papuc, care semnează reperele cronologice, notele și comentariile.

COSTIN CLIT

DIN TRECUTUL FRANCMASONERIEI BÂRLĂDENE (V)

Șed(ința) NO. 49. – 29 ian(uarie) 1928: S-a discutat punerea la punct a tuturor actelor Societății, ce privește pe Fr(ații) Todicescu, Filimon, Patriciu, Ursoi, Drăgoi, Drăgănescu, Cristofor, Ștefănescu, Changhizel. Domiciliul oficial al L(ojii) este la Fr(atele) Alexandrescu, Str. I. Popescu. S-a prezentat Fr(atele) Rădulescu și a cerut rezultatul anchetei.

Șed(ința) NO. 50. – 4 feb(ruarie) 1928: Cu ocazia împlinirii a 3 ani de la nașterea „ACACIEI” a avut loc o agapă fraternală și conferința Fr(atelui) Titu Patriciu, directorul Băncii Naționale, despre noua monedă.

Programul agapei a fost următorul:

- 1 /. Conferința Fr(atelui) T. Patriciu.
- 2 /. Așezarea la masă după protocolul indicat.
- 3 /. Țuică, pulbere concentrată cu diferite mezeluri.
- 4 /. Sarmale naționale.
- 5 /. Cuvântarea Vene(rabilului) P. Todicescu.
- 6 /. Diverse fripturi: Curcan, Jige de purcel – a la Fr(atele)

Gh. Alexandrescu.

- 7 /. Cuvântarea Fr(atelui) I. Veg.
- 8 /. Diferite brânzeturi.
- 9 /. Cuvântarea II Veg.
- 10 /. Diferite fructe.
- 11 /. Cuvântarea Maes(trului) de ceremonie, col. A. Filiti.
- 12 /. Înghețată.
- 13 /. Cuvântarea fr(atelui) Orator.
- 14 /. Vișinată – pulbere roșie inflamabilă.
- 15 /. Cafea calmantă.
- 16 /. Diferite pulberi vii.
- 17 / Cuvântarea de închidere a Vene(rabilului) și Lanțul

de Unire.

18 /. Diferite feluri de muzică – radio, patefon, coruri, vioară, cvartet etc.

Ura Acacia.

Cu această ocaziune Fr(atele) Gh. Alexandrescu pune la dispoziție suma de lei 1000 lunar pentru scoaterea unei foi, broșuri de propagandă, ACACIA, la care să colaboreze Fr(ații). Fr(atele) tezaurar arată care este situația financiară a L(ojii) și roagă pe toți Fr(ații) ca să se pună la curent cu cotizațiile. Fr(atele) Profesor Gh. Neștian primește Gr(adul) III de Maes(tru). Fr(atele) P. Todicescu ține o cuvântare în legătură cu conferința ținută la București (de) d-l profesor Iorga.

Șed(ința) NO. 51. – 17 feb(ruarie) 1928: Fr(atele) Lt. Colonel Em. Boteanu a asistat la L(oja) din București unde era o șed(ință) de doliu pentru Fr(atele) Șoltuz. În ziarul „Cultura Poporului” din 12 feb(ruarie) 1928 se vede biografia Fr(atelui) decedat Șoltuz.

Șed(ința) NO. 52. – 22 feb(ruarie) 1928: Fr(atele) Lt. Col. Boteanu a asistat la o ședință a Asociației CULTUL PATRIEI, de unde a venit și a descris cu culori vii frumoasele sentimente ce le propagă această Societate și ar dori ca toți să fie animați de acest simțământ al Cultului Patriei și să fim noi cei dintâi care să dăm exemplu de Cultul Patriei. Analizează aceste 2 cuvinte destul de Sfinte și roagă ca toți să figureze în această

nobilă Societate cu TRUP ȘI SUFLETUL CURAT. Toți Fr(ații) adunați cu mare evlavie se ridică în picioare și jură credință acestei Asociațiuni și se înscriu cu toți.

3 martie 1928: Proces verbal.

Subsemnații, membri ai Acacia, văzând și citind cu atenție statutele Asociației CULTUL PATRIEI, auzind și cele spuse de Fr(atele) Lt. Col. Boteanu, constatând că principiile și acțiunea Morală Națională a acestei Societăți, principii care corespund în totul art. 3 al Constituției noastre, care spune: M(arele) Or(din) al României, impune fiecărui din membrii săi, obligațiunea să rămână credincioși – legat de Patria sa, să contribuie în măsura puterilor sale, la menținerea păcii în interior, să apere libertatea și independența Țării sale, prin toate mijloacele sale, cinstite și legale, și de asemeni fiecare din membrii săi trebuie să colaboreze la eforturile care tind către adevăratele progrese.

Ca cetățean sau oaspete al Țării, Francmasonul să nu se angajeze niciodată în mișcări sau orice alte acțiuni subversive, îndreptate contra Legilor Țării, contra prosperității Statului, datorând întreaga supunere oricărui ordin legal precum și autorităților legal stabilite.

Deci hotărâm că toți membrii să fie înscriși în Asociația CULTUL PATRIEI, contribuind cu tot DEVOTAMENTUL la sprijinirea ACȚIUNII. Idei(le) Societății. Urmează semnăturile.

Șed(ința) NO. 51*. – 3 martie 1928: S-a procedat la mărirea de sal(ariu) la Gr(adul) 3 a Fr(atelui) I. Filimon, administrator financiar. A avut loc conferința Fr(atelui) I. Filimon, „Despre cauzele prostituției”, numai partea I, rămânând ca partea 2-a să fie dezvoltată în o ședință viitoare. Fr(atele) dr. I. Vainfeld aduce la cunoștința Fr(aților) că Fr(atele) dr. M. Cristofor este foarte grav bolnav și nu se știe dacă în astă seară va scăpa cu viață și propune a se face un Lanț al UNIRII pentru însănătoșirea Fr(atelui) dr. Cristofor, întocmai cum s-a făcut și pentru copilul Fr(atelui) P. Constantinescu. Imediat se procedează cu toată încrederea la formarea Lanțului și toți roagă pe M(arele) Ar(hitect) al U(niversului) ca să întindă mâna sa peste bolnav. Fr(atele) dr. Vainfeld și cu Fr(atele) Sașa pleacă în grabă la Fr(atele) dr. Cristofor, că erau de serviciu la căpătâiul bolnavului și dimineața ne aduc frumoasa știre că dr. este mai bine și scăpat de orice pericol.

19 martie 1928: L(oja) a fost vizitată de Marele Artist Ronald Bulfinschi și de soția sa, care a semnat în registrul de prezență a L(ojii) în calitate de Fr(ate):

19 III 1928 / ONOARE: RONALD BULFINSCHI / S-a închinat și a sărutat cartea.

Șed(ința) NO. 52*. – 31 martie 1928: S-a sărbătorit Fr(atele) Colonel A. Filiti care pleacă la București fiind mutat ca comandant al Regimentului de Escortă Regală. La această sărbătoare a asistat întâmplător d(om)ni(i) General Ganea Coman, Divizia 21 Inf(anterie) din Galați și Colonel intendent controlor Gheorghiu I, din M(inisterul) de Război.

4 aprilie 1928: A sosit în Garnizoană D(om)ni(i) General de Divizie I. Găvănescu, comandantul Corpului 7

Armată, d-l Profesor Universitar M. Ștefănescu, Colonel G. Petrescu, Haralambie Constantinescu și d-l N. Bohar, delegatul Societăților Române din America, pentru propaganda Asociației CULTUL PATRIEI, și de înființarea unei secțiuni la Bârlad. Oaspeții au fost întâmpinați de lt. col. Em. Boteanu la Gara Banca și apoi au luat un aperitiv la casa Lt. Col. Em. Boteanu, la care au luat parte dl Colonel Rădulescu, comandantul Reg(imentului) 23 Art(ilerie) și Comandant al Garnizoanei, d-na Fr. Baly, președinta Societății „Principele Mircea” și dl. Profesor P. Todicescu. La ora 4 p.m. au avut loc conferințele la Teatrul „Carol”.

21 aprilie 1928: L(oja) a fost vizitată de Fr(atele) P. V.(!) Constantinescu, profesor universitar de la Facultatea din Chișinău, care a și semnat în registrul de prezență.

1 mai 1928: R: L(oja) Acacia a sărbătorit sărbătoarea muncii la Ghidigeni, unde au fost primiți de Fr(atele) Valdemar Alex. La această sărbătoare au luat parte și familiile Fr(aților).

Șed(ința) NO. 53. – 28 dec(embrie) 1928: S-a discutat cum s-ar putea scoate din adormire orașul Bârlad, se propun diferite conferințe. Pentru șed(ințele) viitoare să se procedeze la alegerea demnitarilor pe 1929. Să se aplice sancțiuni prevăzute de Regulament contra celor care nu au achitat datoriile lor față de R: L(oja) Acacia, Deoarece sumele sunt mari și greu de achitat s-a propus de Fr(atele) Fainzilberg a se aplica o curbă care să calculeze ce are de dat și dacă nici de data aceasta nu va achita să fie radiati. S-a citit cu mare atenție Pl: trimisă de Fr(atele) Col. Filiti, relativ la adunarea Conventului. S-a citit și s-a răspuns la felicitările adresate de Fr(atele) Vene(rabil) Ossiam Lang. S-a citit Pl: NO. 117 din 18 iulie 1928. S-a citit referatul Fr(atelui) Vene(rabil) Paucher, asupra Congresului Mas(onic) de la Viena. S-a citit Pl: NO. 213, 217, 216, 224, 229, 228.

Șed(ința) NO. 54. – 29 dec(embrie) 1928: Comisiunea financiară constituită în șed(ința) NO. 53 s-a întrunit și au făcut toate socotelile, bazate pe curba propusă de Fr(atele) Fainzilberg și s-a făcut cunoscut tuturor Fr(aților) ce datorează și s-a fixat un termen de achitare.

Șed(ința) NO. 55. – 18 ian(uarie) 1929: S-a procedat la alegerea demnitarilor, conform art(icolului) 13.

Ven(erabil): P. Todicescu. / Secret(ar): Em. Boteanu. / Orat(or): J. Vainfeld. / Veg. 1: Fainzilberg A. / Veg. 2: G. Alexandrescu. / Expert: Dumitriu. / Tez(aurar): Changhizel A. / Maest(ru) Cerem(onii): Șt. Balasan. / Custod(e): Ștefănescu V. / Expert: Chiticeanu. / Cenz(ori): Filimon; Drăgănescu.

Se procedează la radieri și primiri de demisiuni. Art(icolele) 117, 120, 121.

Art(icolele) 112, 113, 114, Scutiri de taxe. 105.

1 / V. Simionescu, radiat.

2 / M. Apostol, radiat, mutat la Galați.

3 / Gh. Rădulescu, demisionat.

4 / T. Patriciu, demisionat, mutat la Iași.

5 / Gr. Mihalache, radiat.

6 / Alex. Drăgoi, radiat.

7 / N. Bălășescu, radiat.

8 / P. Constantinescu, radiat, mutat la Chișinău.

9 / P. Sepchin, radiat, mutat în Basarabia.

10 / Salagor Z., radiat, mutat la Barboși.

11 / M. Cristofor, decedat.

12 / Revent L., radiat, mutat la Chișinău.

14 / Șt. Tașcă, radiat.

S-a hotărât mărirea de salariu la Gr(adul) 2 a Fr(aților) Valdemar Alex. și Balasan Șt.

S-a hotărât mărirea de sal(ariu) la Gr(adul) 3 a Fr(aților) Conp. Dumitriu și Chiticeanu.

Șed(ința) NO. 56. – 24 ian(uarie) 1929: În urma unei telegrame primite de la Fr(atele) Alexandrescu ce se găsește la București chemat de sora sa care este foarte grav bolnavă, a cerut să se facă un lanț pentru implorarea M(arelui) A(rhitect) al U(niversului) pentru însănătoșirea ei. Toți Fr(ații) au fost prezenți la ora 11 la locuința Fr(atelui) Vene(rabil) P. Todicescu. De remarcat cum că Lanțul Unirii a fost făcut tocmai în ziua de 24 ian(uarie), ziua Unirii.

13 mai 1929: Toți Fr(ații) au luat parte la înmormântarea Fr(atelui) doctor M. Cristofor.

Șed(ința) NO. 57. – 1 iunie 1929: A sosit în orașul nostru Fr(atele) Mae(stru) Vene(rabilul) Leonin Iliescu care a fost primit la gară și găzduit de Fr(atele) Vene(rabil) Lt. Col. Em. Boteanu. Seara am avut o șed(ință) la care au luat parte toți Fr(ații). S-a discutat cu multă căldură chestiunea Unirii cu R: L(oja) Națională, la care a luat parte și Fr(atele) avocat Pogonat din Iași. Cu această ocaziune s-a depus suma de lei 800, la Banca Moldovei de Jos pentru copilul Radu, al Fr(atelui) căpitan dr. Dumitriu, care să fie ridicati la majorat, cu ocazia zilei sale de naștere.

Șed(ința) NO. 58. – 15 oct(ombrie) 1929: Toți Fr(ații) s-au adunat și au făcut Lanțul Unirii pentru a implora M(arele) A(rhitect) al U(niversului) pentru însănătoșirea Fr(atelui) dr. Dumitriu, care este în ultimele momente și s-a hotărât a se aduce un medic de la București. S-a telefonat și s-a cerut ajutor Fr(atelui) Col. Filiti, care a trimis cu primul tren pe doctorul Letarcec, care a dat speranțe bune de însănătoșire.

Șed(ința) NO. 59. – 14 noi(embrie) 1929: S-a discutat cele expuse de Fr(atele) Lt. Col. Boteanu care a fost în orașul București de a luat contactul cu M(arele) Or(din) și a asistat la lucrările R: L(oja) Roseti. S-a luat act că M(arele) Or(din) a devenit persoană morală recunoscută prin Monitorul Of(icial), No. 218, 1 oct(ombrie) 1929, partea II. S-a citit lista L(ojilor) M(arelui) Or(din) și de cine sunt conduse.

Șed(ința) NO. 60. – 28 noi(embrie) 1929: S-a procedat la mărirea de salariu la Gr(adul) 2-lea a Fr(aților) căpitan Ticău Em. și căpitan dr. Tudic E. S-a procedat la mărirea de sal(ariu) la Gr(adul) 3 a Fr(atelui) Conp. căpitan Chiticeanu C.

S-au numit delegați care să meargă la Conventul de la 14 dec(embrie) la București. S-a trimis o Pl. Fr(atelui) Col. Filiti prin care arătăm regretul nostru pentru accidentul ce a suferit și îi urăm grabnică însănătoșire.

S-a comemorat amintirea Fr(aților) decedați col. Cristodulo Georgescu și Cristofor. S-a făcut Lanțul Unirii pentru însănătoșirea soției defunctului Fr(ate) Cristofor.

S-au formulat propunerile pentru Convent. Se admite reprimirea în L(ojă) a Fr(atelui) Mihalache. S-a procedat la alegerea demnitarilor pe 1930. S-a luat cunoștință de Procesul Verbal al R: L(ojilor) Unirea și Solidaritatea. S-a citit Pl. NO. 431, 437, 438, 501, 502, 518, 537, circulara din 7 iunie 1929. S-a luat act de invitația R: L(ojii) Timișoara. S-a luat act de Pl. R: L(ojii) Pytagora etc.

D.A.N.I.C., F.D.G.P., dosar 8 / 1926, f. 24-30.

* Conform textului.

TEODOR OANĂ

PROZOPOEME APOCRIFE SEMNATE DE SERGHEI COLOȘENCO

Nu spun o noutate afirmând că poezia este un fel aparte de comunicare. Marea majoritate a celor care au identificat felul specific de comunicare al poeziei a avut în vedere gânduri, stări, sentimente, atitudini care privesc conținutul acesteia, precum și găsierea celei mai adecvate forme prin care să fie transmise. Stăruie în mintea tuturor versul eminescian „Unde vei găsi cuvântul ce exprimă adevărul?”, care face trimitere directă la cele două componente ale poeziei.

Indiferent de momentul istoric la care ne referim, constatăm că autorii se împart în două categorii bine distincte: cei care au reușit să se individualizeze și să se impună în masa mare a poezilor și ceilalți.

Restaurantele care se respectă oferă clienților „specialitatea casei”. Majoritatea revistelor literare și de cultură oferă cititorilor, de multe ori în exclusivitate, ca „specialitatea casei”, poezii scrise în stil neomodernist, adică fără ritm, fără rimă, chiar și fără semne de punctuație. Dacă specialitatea casei de la restaurant se adresează stomacului, specialitatea casei din revistele literare și de cultură ar trebui să se adreseze creierului, căci el este depozitarul emoțiilor și al stărilor de tot felul. Din păcate lucrurile nu stau așa. Există o tendință generalizată la autori de a jongla cu cuvintele, mizând pe capacitatea cititorilor de a intui stările prin care trec. O astfel de poezie se adresează, după opinia lor, numai celor „inițiați”, celor capabili să aprecieze un „mesaj” comunicat criptic. Acesta să fie rostul poeziei? Mi s-ar putea răspunde că o astfel de poezie s-a cultivat și se cultivă mai peste tot. La noi i-am da ca exemplu pe Lucian Blaga, Nichita Stănescu, Marin Sorescu. În 1919, Nicolae Iorga primea cu entuziasm volumul de versuri „Poemele luminii” de Lucian Blaga, remarcând originalitatea expresiei poetice. În 1921, după apariția volumului „Pașii profetului”, același mare istoric și scriitor a văzut în poezia lui Lucian Blaga un manierism care deranjează.

Poezia neomodernistă este bine încurajată de criticii literari, care, în principiu, nu agreează alt fel de poezie. E interesant faptul că în multe cronici literare, deosebit de elogioase, nu figurează niciun vers dat ca exemplu. Alteori, în lucrări de sinteză, judecata de valoare se reduce la exemplul unei figuri de stil, ca și cum ea ar fi suficientă pentru întreaga poezie. Ca om al școlii, mă întreb cum s-ar derula analiza literară a unei poezii neomoderniste la o oră de literatură română.

Serghei Coloșenco, în *Prozopoeme apocrife*, Editura Sfera, Bârlad, 2014, ne propune un alt fel de a concepe poezia. El manifestă un interes deosebit pentru poezia de formă clasică și selectează din literatura română creații ale unor poeți clasici și contemporani, a căror contribuție la dezvoltarea literaturii și culturii românești este incontestabilă.

Metoda de lucru folosită de autor, pentru că vorbim de o metodă de lucru, este exprimată în „Argument la un alt modus vivendi poetic: modul apocrif”. Serghei Coloșenco are în vedere creații poetice ale mai multor autori, reține una sau două poezii, pe care le consideră sursă de inspirație proprie. Autorul ne comunică numele poetului vizat, reține de la acesta primul vers al unei poezii, care se dorește a fi o provocare, și

construiește un text original. Pentru a realiza acest lucru, Serghei Coloșenco este obligat, în cele mai multe cazuri, să creeze în spiritul modelului avut în față, respectând elemente de prozodie. Alteori, primul vers din poezia lui Serghei Coloșenco aparține altei poezii a autorului vizat, pe când versul cu trimitere la titlul poeziei comunicate nouă figurează în altă poezie. Așa stau lucrurile cu poezia *E noapte...inspirată de poezia „Noapte bună”* a lui Tudor Arghezi, din volumul „Frunze”. Primul vers din poezia lui Serghei Coloșenco, „Ce noapte groasă, ce noapte grea”, este versul de început al poeziei „Duhovnicească”, iar în interiorul poeziei figurează versul „Să te sărut de noapte bună”, cu care începe poezia „Noapte bună”. Dincolo de aceste identificări, remarcăm străduința lui Serghei

Coloșenco de a se apropia, precum Arghezi, de durerea iminentă despărțirii pentru totdeauna de ființa iubită. La Serghei Coloșenco, accentul cade pe imaginea nopții, metaforă care sugerează moartea: „Ce noapte groasă, ce noapte grea./ Din vălul nopții rupi o stea./ Lasă-mă, noapte, la tine să mă-nchin,/ Să te sărut de noapte bună”.

Poezia „Zăpezi, o, vechi echivalente”, are ca prim vers „În calmul multor zile de drumuri lungi pe mare” și este inspirată de sonetul „Pitagora” de Ion Barbu, al cărui prim vers este același cu cel din poezia lui Serghei Coloșenco. În rest, cele două poezii au în comun doar muzicalitatea versului barbian. În aceeași notă este „prelucrată” poezia „Aș vrea iubite” de Ion Barbu, care începe cu versul „Aș vrea, iubite Theodor, un fel de comision”. Redau în întregime poezia lui Serghei Coloșenco: „Aș vrea iubite, iubite Tudor/ Să scriu aici un nume:/ Balthazar./ Copii, la nunta voastră/ Vă dau această carte/ Cu dedicație./ Scepticul mântuit,/ Ispitit/ A răsărit/ Demult, într-o pădure.”

Poezia „Un înger a sunat” de Adrian Maniu este un pastel cu final de elegie. Primul vers, „Un înger a sunat din trâmbiți: Primăvara...” se identifică parțial în poezia „Vrajă” de Serghei Coloșenco, cu trimitere directă la Adrian Maniu: „Un înger a sunat/ Într-o grădină veche./ Loc sfânt/ Lângă pământ./ Ioan în pustie - / Lumină vie.” Față de poezia lui Adrian Maniu (trei strofe cu versuri lungi și cu rimă încrucișată), poezia „Vrajă” de Serghei Coloșenco sugerează doar o stare de spirit.

Rețin din poezia „Romanța negativă” de Ion Minulescu primul vers: „N-a fost nimic din ce-a putut să fie”. Cu acest vers începe poezia „De dragoste...” a lui Serghei Coloșenco. Dincolo

de primul vers, poezia acestuia are o notă specifică, de un lirism aparte: „Deschide-mi poarta inimii pictată./ Se-ngroapă soarele-ntr-un nor./ Tu crezi c-a fost iubire-adevărată,/ Sonore, regalele lacrimi se sparg pe bazaltul sonor.”

Aceeași manieră de lucru întreprinde Serghei Coloșenco atunci când are în față creații în proză, semnate de I. A. Bassarabescu, Ion Băieșu, Gh. Brăescu. I. L. Caragiale, Mihai Eminescu, Mihail Sadoveanu, Nichita Stănescu, Ion Vinea. În textul „Moftul român”, Serghei Coloșenco reține nume de personaje precum Mitică, Lache, Mache, Boris Sarafoff sau titluri de schițe semnate de I. L. Caragiale sub forma unor sintagme sau termeni comuni ca *pastramă truffanda, la Paști, la Peleş, five o'clock, o zi solemnă, diplomație etc.*, reținute din

creația autorului.

Apreciatul critic literar Gruia Novac semnează postfața „**Un codex... CA STRIGARE PENTRU SURZI**”. Autorul remarcă: „Din noianul fără margini al scrierilor rebusistice ale lui Serghei Coloșenco, m-am oprit (doar) la un ciclu lirico-epic de treizeci de creații, care, fără nicio tăgadă, probează perspicacitatea autorului, întinderea cunoștințelor sale literare, flerul selecției și un anume talent al prestidigitației în pitirea unor sintagme care ascund „titluri” în contexte incitante” (p. 41).

Șigur, demersul ales de autor poate fi interpretat ca o încercare de apropiere a unor tehnici rebusiste de creația lirică sau de proza unor remarcabili autori.

EMIL NEAGU

CUM STĂM CU PROZA SCURTĂ... ?!

Cici Maria Drăgan – „Tăria firului de iarbă”,

Ed. Karograf, Tulcea, 2012

Într-un număr din primăvara anului 2008 în „Dilema veche” Marius Chivu se întreba: „De ce (nu) avem nuvelă?” afirmând că „...istoria prozei scurte românești este austeră, paradoxală și plină de excepții”.

M. Chivu exclude autori ca I.L. Caragiale sau M. Sadoveanu.

Revine apoi menționând autori interbelici: L. Rebreanu, H.P. Bengescu, M. Eliade și postbelici ca M. Preda, Șt. Bănulescu, Șt. Agopian, Gabriela Adameșteanu și, mai nou, M. Cărtărescu („De ce iubim femeile?”), autor care reabilitează genul scurt.

Marius Chivu parafrazează eseul lui M. Ralea – „De ce nu avem roman?” publicat în „Viața românească” în 1927.

Teama de roman este suplinită de Caragiale, Emil Gârleanu, I. Al. Brătescu-Voinești etc.

La Rebreanu și Sadoveanu întâlnim reluări (în romane) din povestiri și nuvele.

Revenind la proza scurtă constatăm o revigorare nu numai prin M. Cărtărescu dar și prin Cristian Teodorescu, Groșan sau O. Nimigean etc.

Mai puțin cunoscută publicului larg Cici Maria Drăgan ne oferă un evantai de povestiri sub titlul delicat „Tăria firului de iarbă” – Ed. Karograf – Tulcea – 2012.

Cele douăsprezece povestiri și nuvele care alcătuiesc volumul poartă „... gustul amar al nefericirii”.

Este tema generală care ar putea să se rezume la un simplu motto: „De ce mi se întâmplă tocmai mie așa ceva?”

Micile sau mai marile drame ale personajelor se pot întâmpla oriunde: în Ardeal, Moldova, la Paris ori la Berlin.

Întrebarea rămâne aceeași: „De ce mi se întâmplă...?”

Cici Maria Drăgan ne oferă o lume a unor oameni simpli.

Traian Ursoiu din „Omul cu câini” trăiește drama căderii sociale într-o „Glină” veșnică și sfârșește lamentabil.

„Monolog cu vizitii” ne propune un studiu psihologic (clișeist pe alocuri), o întoarcere în târgul sadovenian în care

nu se întâmplă nimic.

Autoarea încearcă „o fiziologie” de genul celor devenite clasice pe la începuturile literaturii moderne.

Mai interesantă tehnic pare povestirea „Dimineața banală” în care strada se substituie unui personaj care trăiește în toate ipostazele locuitorilor săi.

La fel e și în „Salcâmul”.

Banalul copac de la margine de trotuar devine martor și judecător al vieții cotidiene într-un remarcabil dialog între salcâm și stradă.

De fapt, cu inteligență, autoarea se substituie celor două personaje.

În „Ambulanța” Cici Maria Drăgan devine un al treilea personaj, martor și judecător al nefericirii.

O lume pestriță și hrăpăreață mișună în jurul bisericii de sărbători.

Cerșetorul, să-i zicem „Nimeni”, se bate pentru locul său, dar are un șef (să-i zicem Cerșetorul-Șef) care, la rândul lui plătește impozit la dascălul bisericii, care, și el...

Totul se cuantifică într-o mare Nefericire deasupra căreia tronează Bufnița, care are și ea martorul ei (nuvela *Bufnița*).

Personaje reale sau imaginate „oferă lecții de viață, invită la reflecție”.

„Nefericirea e o stare sufletească trecătoare”, ne încurajează cu generozitate autoarea.

Omul e ca „firul de iarbă”, care găsește drumul spre lumină chiar și atunci când totul pare pierdut.

Înainte de vreme Cici Maria Drăgan, din preaplînul sufletului și talentului ei, ne-a lăsat ca speranță și îndemn „Tăria firului de iarbă”.

Realul, imediatul, imaginarul, teama, speranța pot defini oximoronic proza scurtă a Mariei Cici Drăgan.

PETRUȘ ANDREI

ROXANA GALAN – „DESPRE FASCINAȚIA CLEPSIDREI” SAU DESPRE CURAJ

Volumul „Despre fascinația clepsidrei” (Editura „Sfera”, Bârlad, 2013) este a treia carte care apare sub semnătura scriitoarei Roxana Galan.

Debutul editorial l-a realizat cu „D’ale dăscălimii (Editura „Sfera”, Bârlad, 2005) fructificând experiența la catedră și avatarurile cadrului didactic onest și înzestrat rătăcit printre poltroni și cabotini, corupți, învârtiți și parveniți.

A urmat romanul „Conversații încercuite” (Editura „Sfera”, Bârlad, 2010). Scriam atunci, la apariție, în recenzia intitulată „De vita beata” („Despre fericirea vieții”) că „Romanul Roxanei Galan este o persuasivă și captivantă pledoarie în favoarea trăirii din plin a clipei de fericire” dar fără „perversiuni sau excentricități culinare, vestimentare, sexuale, politice”.

Volumul „Despre fascinația clepsidrei” o impune pe absolventa Facultății de Istorie - Filozofie a Universității ieșene, în eseistică. Școala bârlădeană contemporană are, în această privință, câteva nume de referință: Theodor Codreanu, Viorel Dinescu, Simion Bogdănescu, Gruia Novac, George Irava, Ancelin Roseti ș.a.

Prefața este semnată de reputatul poet, prozator și eseist Simion Bogdănescu. Cartea apare grație Consiliului Județean Vaslui și doamnei prof. dr. Elena Monu, președinta „Academiei Bârlădene, în cadrul Proiectului „Valori culturale bârlădene”.

Volumul cuprinde trei părți: Prima parte s-ar putea intitula „Despre individ și societate”, a doua este „Despre educație”, iar cea de-a treia cuprinde „Articole și conferințe”.

Criticul literar Simion Bogdănescu observă, cu relevanță și persuasiune, titlul metaforic al cărții și face filozofia firului de nisip asiatic, atât de bogat în semnificații.

Vorbim „Despre fascinația clepsidrei” sau „Despre curaj”, pentru că, în zilele noastre îți trebuie curaj nu glumă să spui adevărului pe nume. Volumul se remarcă întâi și-ntâi prin luciditate („Câtă luciditate atâta dramă” – Camil Petrescu); mai apoi, prin spirit de observație ascuțit, feminin, necruțător, fără menajamente și parti-pris-uri și prin curaj. Că de multe ori, femeile, în anumite împrejurări, sunt mai curajoase decât bărbații este neîndoielnic. De aceea cartea Roxanei Galan surprinde omul în câteva ipostaze în care la o calitate sunt zece defecte. Eseurile sale invită la meditație asupra destinului uman și asupra societății în care acesta trăiește. Este o

cantemireană gâlceavă a înțeleptului cu lumea și un giudeț al sufletului cu trupul. Peste nevoia cărnii însă, gazdă efemeră a sufletului, se înalță conștiința, cunoașterea, idealul atât de greu de atins într-o lume meschină. Ca să lupți cu inerția, cu prostia, cu snobismul, cu parvenitismul, cu politicianismul, cu lăcomia, cu hoția, cu prejudecățile, cu tupeul nerușinat al unora, este nevoie de curaj și Roxana Galan face dovada că îl are. „Despre fascinația clepsidrei” se înscrie în rândul operelor care imortalizează experiența sapiențială a lumii. Este o carte de învățătură pentru toți românii dar mai ales pentru cei care aspiră la funcții politice.

Simbolul clepsidrei pornește de la scurgerea eternă a vremii, la aceea de răsturnare a timpului, iar forma ei ne duce la „analogia dintre sus și jos, atracția josului, trecerea strâmtă dintre partea de sus și cea de jos exercită asupra privitorului o adevărată FASCINAȚIE.” Când este vorba despre idei „Vidul și plinul trebuie să-și urmeze unul celuilalt; există deci o trecere de la registrul superior la cel inferior adică de la ceresc la terestru și apoi prin răsturnare, de la terestru la ceresc. Aceasta este imaginea alegerii, mistică și alchimică” („Dicționarul de simboluri”, Editura „Artemis”, București, 1944). Cât despre nisip, el simbolizează abundența, mulțimea. „Numărul boabelor de nisip este cel al păcatelor de care te lepezi, al anilor de viață pe care îi ceri” (op. cit.).

Partea întâi este precedată de un motto: „...trăim înălțați în timpul clepsidrei ce transformă totul în nisipuri.” Dar în nisip pot fi lăsate urme. Eugen Lovinescu debuta editorial în critica literară cu „Pași pe nisip”. Inspiratul poem al firului de nisip din incipit devine un incitant și plăcut „Captatio benevolentiae” a acestui volum de „Cugetări despre câte sunt sau ar trebui ...”

Din rațiuni didactice, vom trece în revistă, succint, eseurile care fac substanța cărții.

Din eseul „Despre femeie, despre bărbat, eterna poveste” aflăm un adevăr pe care bărbații ar trebui, în sfârșit, să și-l însușească: Femeia și bărbatul au fost creați de Dumnezeu egali în păcat și în ispită, iar inteligența femeii nu este „cu nimic mai prejos decât a bărbatului” deoarece „Cel care ne-a creat ne-a dăruit cu iubire, înțelepciune, din preaplina împăciuitoare al spiritului Său”.

Eseul „Despre prostie” este antologic. Ideile sunt croșetate din firul geniului lui Einstein: „Două lucruri sunt infinite în

lumea asta: universul și prostia omenească, dar de primul nu sânt încă foarte sigur.” M-a preocupat și pe mine subiectul încă de la debutul editorial (1995). O satiră intitulată „Prostia” debuta cu versurile: „De-ar fi prostia ca pojarul,/ S-ar înmulți proștii cu carul./ Și totuși, parcă , uneori,/ Prostia-i ca un fel de cori” iar finalul avertiza: „De-l vezi pe prost cum se prostește/ Să te ferești că molipsește.”

Despre frică vorbeam mai mult în regimul totalitar. Romanul lui D. R. Popescu „F” are drept titlu litera F de la frică, dovadă că spiritele înalte se întâlnesc. O „Adresă” dădeam și eu tot pe acea vreme: „Strada fricii, casa fricii,/ Ochii limpezi ai bunicii,/ Ochii tatei plini de teamă,/ Ochii mamei nu mă cheamă/ Cum se urcă din nimica/ Până-n ochii noștri frica.” Frica, de atunci dar și de acum, are o rază de acțiune mai mare decât aceea a bombei atomice fiindcă „declanșează și ucide creativitatea, viața însăși pentru că în fața ei, indiferent ce termen am folosi, rămânem numai noi, goi și fără scăpare” (p.24).

Asistăm în zilele noastre la pervertirea și degradarea bunului – gust, a simțului artistic din pricina lipsei de educație elementară și a lipsei celor șapte ani de acasă manifestate în toate domeniile. („Despre modă”, p.26-27)

Cine nu vorbește „Despre bani”? Banii sunt o obsesie care pervertește ființa umană în toate formele.

Eseul „Occidentul și româneala” descoperă natura duală a românului, sfâșiat între Orient și Occident, între noroiul, iadul și întunericul existențial și celestul, lumina, spiritul divin, vechea luptă cantemireană între trup și suflet, între înțelept și lume.

„Despre spiritul de turmă la români” este un eseu care pornește de la ideea biblică de turmă și păstor. Turma se manifestă peste tot: pe stadioane, la pomeni și parastase, la mitinguri electorale cu fasole și cârnați, cu mici și bere, cu țuică proastă și cu discursuri pe măsură. Autoarea observă cu superioritate: „Asta nu cred să fie lumea mea”. Nici a mea și, din fericire, nici a altora, puțini aleși.

Într-o lume tot mai indiferentă la ceea ce se întâmplă în jurul ei este educativ să vorbești „Despre atitudine” deoarece: „Bunul gust, rafinamentul se educă, nu te naști cu ele. Atitudinea și bunul gust te definesc” (p. 39).

„Despre politică și politicieni” se poate vorbi mult și bine. Numai că noi aici, pe malurile Dâmboviței, nu avem nici una, nici alta: avem numai indivizi grupați în găști sau haite ce se măresc de la o zi la alta spre dezastrul unui popor și disperarea unei națiuni.

Eseul „Despre civilizație și sclavie” rupe vălul minciunii: așa numita civilizație s-a impus cu arma în mână, prin speculă, prin jaf, prin înșelătorie, prin corupție și prin violență și crimă.

„Despre puterea” care corupe, „Despre hoți și hoție” (vorbești de frânghie în casa spânzuratului), „Despre plictis”, „Despre adevăr”, „Despre mașini și câini”, „Despre viață, despre moarte” toate aceste eseuri sunt teme de meditație care ne duc la ideea că „...trăim înălțați în timpul clepsidrei ce transformă totul în nisipuri” (p.60).

Un remediu împotriva stresului, a spleenului, a zgomotului și a aglomerației îl oferă reîntoarcerea în sânul naturii, în stepele dobrogene sau în lumea plină de taine a Deltei Dunării,

la Sulina, de pildă, lucru cu care suntem iarăși de acord.

O „Premoniție” este un avertisment și o consiliere: numai prin „întoarcerea la Dumnezeu” putem descoperi „sacralitatea pământului” „marea iubire”, „suprema dăruire”.

„Ador singurătatea” mărturisește scriitoarea Roxana Galan, întâlnind în propria singurătate o mulțime la fel: aceea a creatorilor de frumos artistic, a celor cu care se aseamănă. („Despre singurătate”)

Problemele învățământului sunt abordate profesional, argumentat și persuasiv de scriitorul Teodor Pracsu în cartea „Triumful lucidității” (Editura „Sfera”, Bârlad, 2013) ca și partea a doua a cărții Roxanei Galan unde vorbește răspicat, justificat și convingător „Despre educație” și cum ar trebui ea să fie și mai ales cum să fie diriguitorii. Autoarea se plânge de insuficiența spațiului editorial: „Îmi pare rău că nu am pagini destule să mai spun, că ar fi multe”, lucru cu care iarăși suntem de acord. Adăugăm doar titlurile: „A - Bac 2008”, „Despre revoltă, modele și educație și „Arta educației (o altfel de școală)”, eseuri în care sunt prezentate realități dureroase, consacrate dezastrului din învățământ, îndreptățirea celui „înainte”: „Înainte era mai bine” pentru că „Înainte se făcea carte”.

Despre „...ce s-ar mai putea scrie?” se întreabă Roxana Galan și scrie despre noul snobism al societății românești actuale: excesul în toate.

Studiul „Arta educației” răspunde cu competență la trei întrebări:

Ce ar trebui să numim educație?

Cine sunt și ar trebui să fie educatorii?

Cine trebuie să devină elevul?

Finalul studiului este plin de speranță și poezie: „Gonim disperați după creație și frumos, libertate, credință dar pentru a căuta toate acestea, trebuie să descoperim cântecul. Acel cântec ce pare ascuns, poate fi descoperit cu ajutorul dirijorului, pe care poți să-l găsești cu ușurință, căci el este educatorul” (p.96).

Partea a treia a cărții cuprinde „Articole și conferințe”.

„Intellectualii și politica virtuală” este un comentariu pe marginea cărții Gabrielei Crețu „Democrația virtuală”, „În așteptarea cuvintelor” este o recenzie asupra volumului de versuri cu același titlu apărut sub semnătura lectorului doctor Gabriele Gaudenhooft, bârlădeancă la origine, iar „Regăsirea memoriei temporale” este tot o recenzie asupra volumului de proză „Toiagul magului” de Simion Bogdănescu. În cele trei cronici descoperim o cititoare atentă cu înclinație spre analiză și cu un spirit de observație fin, specific femeilor.

În cele două ample studii: „Cosmogonii și antropogonii mitologice românești integrate miturilor universale” și „Spațiul mitologic românesc: lumile”, autoarea abordează teme în care au excelat George Călinescu, Lucian Blaga, Victor Kernbach, Mircea Eliade, Theodor Codreanu, Mihai Cimpoi. Prin miturile sale, românitatea își aduce o contribuție importantă la universalitate, lucru subliniat și de autoare.

Apariția editorială a scriitoarei Roxana Galan fascinează pe cititorul pasionat dar ar trebui să fie „Carte de învățătură” în gimnaziu, liceu și universități și mai cu seamă în Ministerul Educației, altfel, la poarta unui surd poți ca să bați o veșnicie...

SALCÂMII ȘI LUMINA NEMURIRII

Când țin, numai când țin în mână o carte, mă simt, pe deplin, om. Fie că este foarte veche, fie că este nouă, tot o fiică a Bibliei sau a Epopeii lui Ghilgameș este și răspândește în jur un parfum de nemurire. Din cauză că o carte închide în sine posibile și mirabile călătorii latente în sufletul și în spiritul uman de grăită și negrăită înveșnicire.

Același sentiment l-am trăit și în clipa în care am primit, prin bunăvoința doamnei bibliotecare Mariana Sava, volumul I, „Salcâmi în floare”, al cărții autobiografice „Cu gust de infinit”, aparținând Elenei Angheluță Buzatu și trimisă în lumina galaxiei Gutenberg de Editura Napoca Nova anul acesta (2014).

Prezență editorială atractivă, susținută de o seamă de scriitori cunoscuți precum: Cezarina Adamescu, Vasile Popovici, Voichița Pălăcean Vereș și prof. Antuza Maria Ana Antoce (toți cu observații critice pertinente și veridice), „Salcâmi în floare” o așază pe doamna Elena Angheluță Buzatu (fostă elevă a Liceului „Gh. Gheorghiu Dej”, actualmente Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Bârlad), alături de ceilalți scriitori bârlădeni ce și-au purtat pașii pe Dealul Morilor: Cezar Ivănescu, Nicolae Crețu, Theodor Codreanu, Simion Bogdănescu, Viorel Dinescu, Dan Coridaleu, Lucian Vasiliu, Marian Constandache, Dumitru Sârghie și alții.

Pentru că nu doresc neapărat să repet ce-au observat just și au exprimat ceilalți scriitori care au situat-o în descendența moldoveanului inefabil povestitor, Ion Creangă, încerc și eu să propun o cale de lectură posibilă. Și astfel consider că titlul se înscrie în simbolistica mitologică și creștină a arborelui sacru – salcâmul – axus mundi, după Mircea Eliade, cu trimitere la solaritate, reînviere și nemurire și, totodată, inițiere în misterul cosmic: „lemnul de salcâm uscat ne încălzea casa, sufletul și inimioara în iernile lungi cu zăpada până la luci. Cea mai mare bucurie a mea era când înflorea salcâmi!”

Tehnica narativă se bazează numai pe rememorarea unor întâmplări trăite (de la copilărie la adolescență), și acestea sunt prezentate, dincolo de accentele sentimentale și sentimentaliste, sub aspectul pronunțat ludic – jocul numit șotron: a sări, în memorie, de la o întâmplare la alta: „Când eram copil, săream și jucam șotron; acum are loc doar un șotron al minții - sar de la una la alta, cu viteza luminii sau a gândului”. Și în acest caz nu-l mai urmează pe marele nostru humuleștean, Ion Creangă – pentru că povestirea acestuia urmează schema jocului numit moară, coscă sau țintar. Viziunea obținută degajă voioșie, jovialitate, dar urmărește și o doză de umor absurd (a se vedea episodul cu tunderea părului: „iar jos, la picioarele mele, stătea adunată toată coama mea de leu, roșcată!” sau: „Ce credeți că am găsit zilele acestea în cutiuța poștală? O invitație de la Agenția Mortuară, să-mi pregătesc cele necesare pentru înmormântare.”) Chiar autoportretul de adolescență romantică, atrasă de iubire și de iubirea cititului cărților, este până la urmă demitizat: „Eu – moldovianca așeia cu limbă lată și dinții teșiți pi șentru.”

Farmecul acestei cărți vine din *poetizarea prin povestire* a propriei vieți și ne aduce (ne readuce) figuri luminoase de dascăli cunoscuți și de noi: domnul de română, Mânăstireanu, domnul de geografie, domnul Copceac – poreclit Moș Chibrit -, domnul de desen, pictorul Chițimuș, domnul de educație fizică Mihai Cuțui și domnul de matematică Aursulesei și, mai ales,

domnul de fizică, domnul diriginte Victor Avram: „Da, domnule profesor și diriginte Victor Avram, încă îmi aduc aminte! Că, dacă nu erai dumneavoastră să înlăturați norii și panica aceea care-mi cuprinsese inima, n-aș mai fi ajuns să mă văd vreodată cu liceul terminat.” În așa fel încât se poate afirma: iată o carte sinceră, ce nu acuză, ci, dimpotrivă, aduce elogiul binemeritate școlii comuniste. „Învățătură la vremea aceea avea un sens, nu ca acum”, subliniază autoarea, și pe drept.

Farmecul acestei cărți vine și din fluentă narativă, simplitate și firesc. Utopia lecturii naște la rândul-i alte utopii. Dar ce ne-am face dacă n-am avea încredere în hierofania supremă: Dumnezeu? De aici acest „gust de infinit”, trecând prin lume, să lăsăm un semn al trecerii noastre, cât de mic, așa cum lasă omida, trecută din crisalidă în fluture. E un fel de parabolă biblică - „Povestea fluturelui”. Și acum se explică și de ce Elena Angheluță Buzatu a pus ca motto scrierii sale beletristice începutul gazetului lui G. Coșbuc „Lupta vieții”: „O luptă-i viața, deci te luptă / Cu dragoste de ea, cu dor!”

Cea mai mare luptă e să-ți transformi viața în carte și astfel, înfiorată de parfumul florilor de salcâm, să atingi lumina nemuririi.

Nu cunosc desfășurarea ulterioară a celorlalte volume, dacă lumea, întâmplările și prezența altor personaje revin în fața ochilor noștri tot prin povestire, tot prin evocare, tot prin proză rimată și ritmată, tot prin rememorare, prin acceptarea realității și nu prin infuzia ficțiunii. Dacă va fi așa în continuare, va însemna că nu avem un roman de tip tradițional, ci unul modern, cu o puternică inserție a subiectivului, a afectului, trăiri ale unor amintiri evocate la persoana întâi. Tot vorbele autoarei: „fiecare suflet e unic și vede viața prin prisma lui!”

Infinitul gust al florilor de salcâm trece acum, nestingherit, în inima și cugetul cititorilor.

JURNALUL UNUI ÎNGER

Dacă îngerii (cei adevărați) n-au „contact” cu fericirea, „îngerul” Corina Paraschiv a căpătat permis de liberă compoziție artistică (poezie), pentru eternitate, chiar și numai prin acest prim volum de versuri, pe care l-a publicat. Din prefața volumului, numit „Jurnalul unui înger”, aflăm de la Clara Mărgineanu că autoarea a scris versurile „dintr-o suflare”, sub impulsul sentimentelor de iubire. Credem că ea, cartea, nu ar fi fost posibilă dacă autoarea n-ar fi avut o cultură strălucită și un „car” de talent. Chiar și din „Cuvântul înainte” – „A căzut un înger” – observăm ușurința mânuirii de autoare a condeiului în proză. Sinceră cu ea și cu cititorii, Corina Paraschiv creează și recrează emoția trăirii sentimentului de iubire, prin care se pot schimba lumi, religii, dinastii, prin care se poate instaura o altă ordine universală, poezia fiind „o formă care poate justifica marile dezastre” („Să ne iubim”). Volumul debutează cu o adresare directă („Auzi iubite?”), în care subiectul psihologic este exprimat prin verbul „auzi”, care trece pragul auditiv și se transformă în ecou, reverberat spre cele patru zări, în dangătul clopotului de nuntă sau de moarte. Confesiunea continuă și în poezia „Fără titlu” se precizează că „reduta” râvnită era prea mare, ea fiind un „soldat cu suflet pur”. Subiectul poeziei „Iubește-mă!” este unul psihologic, imperativ, cu valoare eternă („în zi de sărbătoare , și-n zi de post , și-n ziua de apoi”). Modalitatea este precisă - „ascuns și ilicit”), ca să poată „să renască prin formă și culoare” și să „rescriem vechiul Univers” întrucât iubitul este „dorință și frustrare”, „Demiurg sau demon”. Ca într-o altfel de „Miorița”, dorința și sublimul plăcerii capătă sacralitate: „să mă închini pădurii ca pe o jertfă pură;/ Mă depui ofrandă lângă un stejar/ Să mă faci soție, mamă în natură/ Și din pântec sacru muguri noi răsar” („Poveste”). Schimbarea registrului apare în poemul „Amurg de an”: „te iubesc ca pe o răscruce”, „ca pe – o dilemă/între o icoană sfântă și-un totem”. Sinceră cu ea și cu Dumnezeu va împărtăși dragostea și în condițiile deținerii „a zece vieți”, întrucât nimeni nu poate jura că n-a iubit asemenea și că nu-și va putea ierta (fiecare) „păcatul”. Tributară unei „plăți” (a răsului „sublim”, „frumos”, „lăbărțat”, „hidos”, „angelic”, „cu zgomot”, „subtil”, „isteric”), nu-și mai poate permite dreptul de a „surâde/ în plata echilibrului blestem”. În ritualul din vis, clipele, dragostea capătă și alte proprietăți („iubire alcalină”, „trup nepământesc”, „te gust... mmm... agonie,/ iubire și blestem!/ e vis, e poezie!/ e legământ suprem!” Nici un sacrificiu nu e prea mare pentru „el” pentru că iubirea este „sublimă și dumnezeiască”. („De-aș ști”). În poemul „Nu știu” disperarea este totală pentru că speranța „a murit”. Se simte un lîsus răstignit , („doar sărutul frumos mă mai doare/ atingerea-i încă fierbinte”), iar poeta nu mai are cuvinte. „Alter-ego” (masculin) devine un „prinț scaldat în soare” („Orbul”), „neînțeles și hulit” de oameni („Hoinarul”). Oscilând între „credință și tăgadă”, între ce se întâmplă firesc și chinul de acum, revolta se îndreaptă spre destin, „cuvântul... e-nghetat în propria lui iarnă” și divinul pare „o blasfemie”. O excepțională imagine artistică descoperi în „Vagabondul”, ce „picta cu lacrimi dulci o poezie” și care doct fiind, era neînțeles de societate, deși făcea parte din decor. Ciudații” au rămas văduviți la dispariția lui și în poezie apare ideea că cine se crede nevinovat, să arunce cu pietre: „Aveți puterea să mai întrebați/ ce înseamnă vagabondul vieții mele?” Femeia în existența-i perenă poate fi „nectar”, „granit”, „apă vie”, poate să zămislească o lume. („Estetul”) Adresându-se direct demiurgului, lunii, luceafărului, pomului, ierbii, izvoarelor, poeta

consideră că a fost un „flirt cu viața” și se supără pe sine. („A cui sunt eu?”) Sub formă de litanie trăită până la extrem, îi cere îngerului său să o renască prin moarte, alegând să-i fie „eternă” lui. Iubirea adolescentină este un vis, o vrajă ce nu poate fi distrusă, sărutul, chipul frumos, nuanța ochilor, „nepământesca îmbrățișare” nu pot fi „pictate”, chiar cu adăugarea a „o mie de luceferi”, ar fi o împietate, de „nici Da Vinci însuși nu ar ști/ ca să redea și adâncimea lor” („Tu”). El este „cel ales” iar ei îi rămâne „așteptarea între stele”. Prin mijlocirea lui Morfeu, la chemarea iubitei, ca în poemul eminescian „Călin – file de poveste”, el vine la patul ei și i-a „sorbit oftatul” cu un sărut. În poemele „Cerem prea mult” și „Replică masculină” autoarea se dovedește o fină observatoare a capriciilor feminine (inclusiv „cicălitoare”) și a driblingului masculin, a detaliilor prin scenarii și ironii. Periplitul confesiunii continuă și în poeziile „Rugă” și „Dorința”, în care dragostea este cosmică, cuprinzând „cerul și pământul”, „ploaia”, „iarba”, „roua”, „norul”, „stelele”, invitând la meditație. Un omagiu ființei iubite întâlnim și în poemele „Oh, mamă”, „Dor de mamă” (în care „rostul n-are rost” pentru „legea firii”). Prin „glasul condeiului” autoarea a găsit „terapia” înlăturării de trecut. Cuvântul „vindecă” o rană, „jurnalul” suplinește un vid. Pentru iubire – jură – „s-a născut și a murit”. „Dilema” iubirii ar putea fi înlocuită „cu scrisul despre vreme”, despre „cursul valutar”. Corina Paraschiv nu respectă în poemele sale o gradație a stărilor sufletești cât mai degrabă descoperim un amalgam de stări, de la exuberanță și extaz la momente de cumpănă și chiar de gânduri nefaste. Autoarea găsește și „cheia” salvării în și prin iubire și prin condiția de om unic și irepetabil în lume. Iubirea îi dă posibilitate „eului” liric să călătorească în Babilon, Egipt, Antarctica, Sahara, Groapa Marianelor. Cartea Corinei Paraschiv cuprinde o varietate de mijloace artistice specifice poeziei clasice, cu rimă încrucișată ori îmbrățișată. Adresarea este la persoana a II-a singular, dar și la persoana I, singular (în confesiune). Apare și persoana a III-a când se creează o povestire în versuri. Elementul de căpătâi este subiectul psihologic, la început de propoziție și strofă („auzi”, iubește-mă”, „îți scriu”, „ți-am pus”, „am răs”, „aș fi putut”, „demiurgule” etc.), care are rolul de a capta atenția și de a accentua natura acestui subiect. Privind mijloacele compoziționale remarcăm: confesiunea, descrierea în versuri, dialogul (fără marcă grafică). Dintre mijloacele stilistice menționăm și pamfletul, ironia, revolta, strigătul (de bucurie sau de nefericire), jocul de-a scrisoarea, dispoziția testamentară, și reflexia și reflecția (meditația, descântecul etc.). Lecturând poemele descoperim o largă paletă a figurilor de stil: repetiția, personificarea metaforică, epitetul simplu sau multiplu antepus și postpus metaforic, metafora personificatoare, oximoronul („zâmbetul tristeții”). Un rol foarte important îl are timpul verbal, de cele mai multe ori prezentul (etern) dar și imperfectul, perfectul compus, viitorul care dă continuitate trăirii, rezonanța și reverberația imaginilor vizuale și auditive. Modurile verbale - indicativul, conjunctivul (fără marca „să”), optativul (de cele mai multe ori), forma verbală inversă sunt și ele folosite în funcție de stările eului liric implicat în poezie. Încheiem demersul nostru sumar cu precizarea că „Jurnalul unui înger” este o carte de poezie autentică, ce-i va da aripi autoarei spre un nou volum de versuri, pe care iubitorii de frumos speră să-l primească într-un timp cât mai apropiat.

VASILE FETESCU

O BIJUTERIE VIE

Obişnuiesc ca din când în când să-mi vizitez o prietenă din tinerețe când, trăind și muncind în Bârlad, familiile noastre se vizitau și organizau petreceri comune. Mulți ani după ce am părăsit orașul în care mi-am început profesia de educator, unde am construit o casă și mi s-au născut cei doi copii, întrevederile noastre au fost rare și cu totul aleatoare.

Ne-am regăsit peste mai multă vreme când fosta dăscăliță, rămânând singură, s-a mutat la Iași, unde fiica ei, medic endocrinolog, își întemeiasse o căsnicie reușită. Locuiește împreună cu familia acesteia într-o vilă cochetă și funcțională situată în suburbia ieșeană „Valea Lupului”, acolo unde ajung cam de două ori pe an pentru a ne revedea și a depăna amintiri din tinerețile noastre apuse, și pentru a-i dărui câte un exemplar din aparițiile mele editoriale.

Cadrul natural atrăgător în care este situată casa și interiorul ei plăcut și intim, convorbirile noastre molcome cu iz evocator, nostalgic, îmi creează o stare psihică reconfortantă.

Atmosfera plăcută este întregită și de prezența lui Pichi, un cățel de talie mică, cu părul alb, frumos toaletat de specialist, vesel și jucăuș, o adevărată bijuterie vie. Chiar din primele zile de după adopție, Pichi a devenit membrul cel mai mic și mai îndrăgit al întregii familii. S-a atașat însă mai mult de prietena mea, cu care își petrece cea mai mare parte din timp, veghindu-i și somnul.

Când mașina oprește la poartă, el își înștiințează stăpâna că are oaspeți, iar când aceasta mă întâmpină, bucuria animăluțului nu cunoaște margini. Latră codificat, sare pe pantalonii mei, face rotocoale în jurul nostru și așteaptă să fie băgat în seamă și mângâiat.

Pentru că manifestările lui explozive și zgomotoase ne împiedică să ne facem urările convenționale de *bun venit* și de *bun găsit*, stăpâna l-a închis într-o încăpere alăturată (fostul garaj). În scurtă vreme a trebuit să-l elibereze, dând astfel curs insistențelor lui de a veni în livingul larg și elegant, unde

ne aflam, pentru a asista la taifasul nostru. Ne urmărea atent vorbele și gesturile, mutându-și privirea de la unul la celălalt, iar atunci când i se părea că e vorba despre el, dădea într-un anume fel din codița-i neastâmpărată și energică, cu un smoc de păr în vârful.

Știe când i se adresează vorbe de alint, când este certat ori când i se cere să execute ceva, reacționând adecvat. Își însoțește stăpâna în orice deplasare prin cameră sau prin curtea largă, pavată cu un gazon verde, des ca peria. Acolo, pe iarba moale și răcoroasă, Pichi se simte în largul lui. Aleargă, face salturi și rostogoliri, latră fugind după fluturi și ciori, aude ceea ce noi, oamenii, nu percepem auditiv.

Toți membrii familiei îl iubesc și îl alintă ca pe un copil răsfățat, îi înțeleg *limbajul* sonor și gestual și se distrează pe seama lui.

Așa cum am mai spus, Pichi este nelipsit de la convorbirile musafirilor cu gazda, își schimbă privirea de la un vorbitor la altul iar când se plictisește își așează capul pe piciorul stăpânei sau al musafirului, dacă simte fluidul afectiv al acestuia, și moțâie iepurește. Tresare la orice schimbare de tonalitate a convorbitorilor, sau când i se pomenește numele, și dă din codiță.

Pentru fosta învățătoare, care de când s-a pensionat a cusut un număr impresionant de goblenuri, cu care a ornat pereții tuturor încăperilor, cățelușul este prietenul fidel și plăcut, cu care-și umple singurătatea, în cele cinci zile pe săptămână când fiica, ginerele și nepotul sunt plecați la serviciu.

Nu știu ce m-aș face fără el, declară cu sinceritate prietena mea. Și îi dau dreptate.

Cât despre Pichi, ce pot să mai spun? Nu suportă izolarea, ciorile și privirile uneori înnegurate ale stăpânei, pe care le *citește și înțelege*, ca prieten devotat ce îi este.

PETRUȚA CHIRIAC

CE ESTE, DOAMNE, ARTA? (Din volumul „Schite pentru mai târziu”)

Un început de iulie, cu zilele când însorite, când neprevăzut de ploioase, adunase, pe la orele „N”, într-o respirație obișnuită de Apus, fețe îmbujorate și nerăbdătoare, pentru a vizita o nouă expoziție de pictură: „Nuduri și grafică”, în spațiul generos al Galeriilor de Artă „N. Tonitza”.

Cum, doamne, se mai adună și azi, atâta lume, se-ntreabă, poate, câte un trecător, privind spre ferestrele luminate ale Salonului elegant, cu vederea spre fântâna arteziană, din fața statuii lui „Al.I. Cuza”? Și trece...

Noi, însă, ascultăm, entuziasmați, cuvintele celor care expun, salutându-le discursul, aplaudând și apropiindu-ne, în mare grabă, de momentul când vom audia ultimele piese clasice ale unui concert promis, în ambiantul călduros.

În sfârșit, primele acorduri!... Ascultăm transportați (incluzând) fiecare, cu sufletul său, în totală admirație, sunetele viorii... și ale pianului.

În pauze câte un grup de tineri, traversând pe zebra dinspre

biserica Sf. Dumitru, din spatele clădirii Consiliului, ne distrage atenția și ne ancorează fugitiv în realul frunzelor de sub razele vii ale soarelui.

Le privesc numai o clipă, ascultând, și observ, cum ele se reflectă straniu, în partea de sus a ferestrelor. Din nou o pauză, și de la o vreme, un cerșetor, se pare, îmbrăcat modest, privește asupra celor dinăuntru.

Se îndepărtează, și se întoarce.

Neînțelegând, probabil, ce se petrece... vrea să plece. Se ascunde din nou... pe după marginea unui termopan, insistă... și într-un final, își face cruce, și pleacă...

Nu știam, atunci, dacă acordul acela sublim al sunetelor și al realului, de dincolo de ferestre, anula, ori nu, reflexia frunzelor, ce ne păruseră, la un moment dat false, sub acea irizare. Umbra ei se prelungea straniu, în ritmul sunetelor, asupra clădirii Consiliului, în acel Apus... și dincolo de el... deasupra bisericii, cu turla ei, care abia se observa, pe după copaci... Ce este, Doamne, arta?

JUBILEU 2014: SEMICENTENARUL FILIALEI BÂRLAD A SOCIETĂȚII DE GEOGRAFIE DIN ROMÂNIA

GEORGEL BRADU *

SOCIETATEA DE GEOGRAFIE DIN ROMÂNIA - FILIALA BÂRLAD - 50 DE ANI DE ACTIVITATE -

Au trecut 50 de ani de când, la inițiativa unui grup de geografi și naturaliști, s-a constituit filiala Bârlad a Societății de Științe Naturale și Geografie din România. În anul 1968 aceasta s-a scindat în trei societăți: Societatea de Științe Biologice, Societatea de Științe Geografice și Societatea de Științe Geologice. În această perioadă, filiala a adunat în jurul ei marea majoritate a profesorilor de geografie din zona Bârladului dar și din celelalte zone ale județului. Iar activitatea acestora a fost extrem de variată, concretizată în peste o sută de acțiuni (sesiuni de comunicări științifice, schimburi de experiență cu alte filiale, excursii tematice, deplasări în orizontul local, simpozioane etc.) ce nu pot rămâne doar în amintirea celor care au participat la ele.

Din acest motiv, trei dintre membrii filialei – prof. Vasile Cârcoță, prof. Viorel Rîmboi și prof. Georgel Bradu – au considerat necesară consemnarea activității membrilor filialei într-un volum cu titlul „Societatea de Geografie din România, filiala Bârlad – 50 de ani de activitate”. Editarea acestui volum este și o modalitate de a mulțumi celor care, timp de 50 de ani, și-au adus o contribuție deosebită la buna desfășurare a activităților dar și un imbold pentru tinerii geografi.

Apariția acestei lucrări nu ar fi fost posibilă fără numărul mare de materiale documentare (pliante, extrase din presă, fotografii) adunate cu multă grijă de-a lungul a 50 de ani de profesorul Vasile Cârcoță, membru fondator și președinte al filialei timp de 33 de ani, materiale care au constituit de fapt punctul de pornire în structurarea acestei monografii.

Așa cum arată președintele executiv al filialei, prof.dr. Viorel Râmboi, în postfață, această lucrare este „radiografia activității unei asociații profesionale creată pentru dezvoltarea științelor geografice, îmbunătățirea activității metodico-didactice a profesorilor și încurajarea tineretului pentru studiul acestei discipline”.

Lucrarea are 5 capitole:

Capitolul I: File de istorie

Capitolul II: Activitatea filialei oglindită în presă

Capitolul III: Personalități geografice și geologice originare din județul Vaslui

Capitolul IV: Membrii filialei

Capitolul V: Opinii, sugestii, saluturi

Lucrarea începe cu un *Cuvânt înainte* semnat de prof. Vasile Cârcoță care menționează între altele: „conținutul monografiei de față ilustrează în bună măsură locul și rolul jucat de Societatea Geografică Română în realitatea națională, iar prin activitatea filialei sale bârlădene, la satisfacerea

nevoilor de cunoaștere specifică ale populației în general, și ale tineretului studios, în special.

Urmează *prefața* semnată de președintele de onoare al Societății de Geografie din România, prof. dr. doc. H. C. Grigore Posea (bun cunosător al filialei, fiind prezent în mai multe rânduri la activitățile acesteia) în care scoate în evidență rolul jucat de filiala Bârlad în cunoașterea și aprofundarea studiului mediului înconjurător, având în vedere că „în prezent a apărut un alt pericol pentru geografie: preluarea unei părți importante din obiectul său de către unii nespecialiști ce se cred specialiști în mediu”. Prof. Grigore Posea concluzionează: „avem nevoie, mai ales azi, de tot mai multe filiale geografice tip Bârlad”.

Capitolul I, cel mai amplu dintre toate (61 pagini) prezintă în detaliu, pe subcapitole, activitatea filialei de la înființare până în prezent. În primul subcapitol, „*Debutul, organizarea și*

dezvoltarea” sunt menționate acțiunile întreprinse de grupul de inițiativă în vederea înființării filialei, lucru care s-a și realizat pe 1 decembrie 1964. Sunt evidențiate în continuare tipurile de activități organizate în filială de-a lungul timpului (cu multe exemple pentru fiecare tip de activitate) – sesiuni de comunicări și referate științifice, colocvii, simpozioane, conferințe, aplicații în teren, colaborări cu filiale de profil din Moldova. Punctul culminant în activitatea filialei a fost organizarea în perioada 3-4 octombrie 1987 a Simpozionului „*Geografia Moldovei – potențial natural, uman și valorificarea lui superioară*”, simpozion la care au participat profesori din întreaga țară, peste 30 fiind din mediul universitar. A fost o activitate complexă cu care puține filiale din țară se pot lăuda. Tot în acest capitol sunt menționate cele 81 de personalități din mediul academic care au fost prezente de-a lungul timpului în mijlocul profesorilor de geografie din județul Vaslui, trei dintre ei onorându-ne cu prezența în timpul când aveau mandatul de președinte al Societății de Geografie din România: academicianul Vintilă Mihăilescu ne-a fost oaspete la jubileul celor 10 ani de activitate, prof. univ. dr. docent Ion Șandru, la jubileul de 20 de ani și 25 de ani de activitate și prof. univ. dr. doc. Grigore Posea la jubileul de 30 de ani.

Filiala Bârlad a avut un profil didactic și de aceea, în subcapitolul 2 („În sprijinul activității didactice”) sunt prezentate preocupările membrilor filialei în acest sens, evidențiindu-se activitatea practică a profesorilor Alexandru Craus (Bârlad) și Ion Antohi (Huși) dar și cea teoretică a multor profesori precum Georgeta Știrbu, Vasile Cărcotă, Gheorghe Șuşnea, Eugen Ciocîrlea sau Constantin Giușcă.

În subcapitolul 3 („*Preocupări ale membrilor filialei de cercetare științifică a mediului înconjurător*”) sunt ilustrate realizările membrilor filialei în toate direcțiile de studiu: meteorologie-climatologie, hidrologie, geomorfologie, pedogeografie și geodemografie. O atenție deosebită este acordată lucrărilor elaborate de câțiva membri ai filialei în vederea obținerii titlului științific de doctor în geografie. Astfel, sunt consemnate șase rezumate ale unor lucrări de doctorat, susținute de membri ai filialei SGR, ce au vizat studii de climatologie (2), agroclimatologie (1), geomorfologie (2) și amenajare teritorială (1). La acestea s-au adăugat alte patru rezumate ale unor teze de doctorat, aparținând unor colegi originari din județul Vaslui, care, deși angajați ai învățământului universitar, au colaborat cu membrii filialei la publicarea de lucrări și articole în presa locală.

Un spațiu important este acordat, în subcapitolul 4 excursiilor școlare și rolului acestora ca metodă de învățământ, indispensabilă pentru geografi. Trei dintre excursiile organizate sunt prezentate mai detaliat pentru ca cititorul să găsească un sprijin real în organizarea unor viitoare excursii.

Subcapitolul 5 – *Agora. Împliniri și deziderate* – este dedicat manifestărilor publice organizate și contribuției membrilor marcanți ai filialei în prezentarea accesibilă a informațiilor geografice în cadrul întâlnirilor desfășurate la Vaslui, Huși și, mai ales, la Bârlad. Principalii beneficiari ai acestor întâlniri au fost elevii, dar nu au fost neglijate nici alte categorii: pensionari, persoane din mediul rural etc.

De un real sprijin în activitatea filialei și în popularizarea realizărilor sale a fost presa, în principal presa scrisă. De aceea

un capitol din monografie (capitolul II) este destinat modului în care activitatea filialei a fost oglindită în presă. Sunt inserate articole apărute în presa locală („Părerii tutovene”, „Academia bărlădeană”), județeană („Vremea nouă”, „Obiectiv”, „Lohanul”), regională („Steagul Roșu”, „Informatorul Moldovei”) sau națională („Terra”). Multe informații privind activitatea filialei au apărut în diferite volume publicate de-a lungul timpului: „În ajutorul profesorului de geografie”, „Buletinul Societății de Geografie”, „Bârladul odinioară și astăzi”, „Istoria Bârladului”.

Județul Vaslui este locul de origine al multor geografi de renume ai țării, remarcați prin vasta lor activitate de cercetare ale cărei rezultate au apărut în sute de publicații. Era de datoria noastră să-i menționăm pe toți în acest volum cu atât mai mult cu cât până în prezent acest lucru nu a fost făcut în nicio publicație. Astfel, sunt prezentate viața și activitatea următorilor geografi și geologi originari din județul Vaslui: Dimitrie Cantemir, Emil Racoviță, Mihai David, Neculai Macarovici, Miltiade Filipescu, Mihai Iancu, Alexandru Obreja, Traian Idriceanu, Ion Gugiuman, Nicolae Barbu, Pompiliu Poghirc, Bica Ionesi, Vasile Băican, Ion Ioniță, Daniela Larion, Daniel Condorachi, Iuliu Cătălin Stângă, Lilian Niacșu și Radu Daniel Pintilii.

Un spațiu important în paginile monografiei a fost acordat prezentării vieții și activității a peste 80 de membri ai filialei, membri remarcați prin participarea activă atât în structurile de conducere dar și la activitățile diverse ale filialei. Cum spune și coordonatorul lucrării, prof. Vasile Cărcotă, „sperăm ca cititorul să poată surprinde din fiecare fișă o experiență de viață, de implicare în reușitele noastre ca organizație profesională!”.

De-a lungul celor 50 de ani, filiala a colaborat cu multe instituții din localitate, din județ sau din țară și cu personalități din lumea academică. Capitolul V prezintă opinii sau cuvinte de salut din partea acestor instituții (Primăria Municipiului Bârlad, Casa Corpului Didactic Vaslui, Inspectoratul Școlar Județean Vaslui, Academia Bârlădeană, Asociația Astronomică Sirius, Societatea de Științe Istorice), a doi colaboratori din lumea academică (prof. univ. dr. Gheorghe Neamu și conf. univ. Nicu Aur) și din partea forului tutelar, Societatea de Geografie din România prin președintele său, prof. univ. dr. Mihai Ielenicz.

Un capitol interesant încheie această monografie. Este vorba de o parte din fotocopiile pliantelor apărute cu ocazia unor activități ale filialei din care cititorul poate vedea varietatea tematicii abordate și numărul mare de personalități universitare prezente.

Informațiile prezentate sunt ilustrate cu un mare număr de fotografii alb-negru și color care completează cum nu se poate mai bine acest volum.

Cum se menționează și în postfață „propunem lucrarea tuturor geografilor și, de ce nu, publicului larg, așteptând cu interes eventualele observații și recomandări”. Cu siguranță că, din momentul lansării sale oficiale, pe 30 noiembrie 2014, monografia Filialei Bârlad a Societății de Geografie își va găsi un loc pe rafturile bibliotecii oricărui geograf și nu numai.

MARIAN ROTARU

PERSEU ȘI ANDROMEDA. O ALTFEL DE ISTORIE (1)

Atunci când istoria tace, vorbesc miturile. La vremea când le consemnau autorii vechi erau deja bătrâne, foarte bătrâne. Sigur, poezii și istoricii Eladei au cules tradiția orală, pierită până la noi, sau au citit cărți de a căror existență nici nu bănuim. Dacă Biblioteca din Alexandria nu era arsă, dacă fanatismul nu nimicea milenii de cultură, poate exemplare din scrierile antediluviene ar fi ajuns în zilele noastre și atunci am fi avut o imagine mult mai clară asupra trecutului foarte îndepărtat. În lucrarea „China”, publicată de savantul iezuit Sabatino de Ursis la anul 1612, se relatează că biblioteca Orașului Interzis deține o carte scrisă înainte de Potop, care, în patru mii de volume (!) prezenta istoria stră - străveche a lumii. Chinezii prețuiesc relicvele. Nu se despart cu una cu două de trecut, așa cum fac acum postmoderniștii occidentali. Poate că fabuloasa operă văzută de Ursis este păstrată, dacă nu a căzut cumva pradă revoluției culturale. Există o antichitate dinaintea antichității. Pliniu cel Bătrân spune în „Istoria Naturală” că undeva în Deșertul de Est, între Valea Nilului, adică Egiptul propriu-zis și Marea Rosie, se văd ruinele unui oraș despre care nimeni nu știe nimic. Nici cum s-a chemat, nici cine l-a locuit. A fost o cetate cu clădiri monumentale, vie pe vremea când nici măcar poveștile nu se născuseră.

Începutul societății noastre este legat de fapte eroice de mult intrate în legendă. Zeii greci, ființe străine venite cine știe de unde, dar cu totul asemănătoare oamenilor, zămislesc odrasle cu fiicele pământenilor. Metișii rezultați, superiori intelectual și fizic băștinașilor, vor influența cursul istoriei. Prin ascendența zisă divină, familiile regale fondatoare se înrudesesc între ele. Sângele albastru reclamat de aristocrație reflectă originea nonterestră a strămoșilor, crede Victor Kernbach. În „Enigmele Miturilor Astrale”, autorul vede posibilitatea ca înaintașii vechilor familii domnitoare să fi venit de pe o planetă cu atmosferă rarefiată, săracă în oxigen. Ori tocmai acest deficit face sângele ușor albăstrui. Zeii Eladei locuiau în Olimp. Sus, la aproape trei mii de metri cât măsoară muntele din Tesalia, aerul mai puțin dens creează un mediu similar celui de pe planeta de obârșie. În plus, pe vârful muntelui, zeii erau departe de indiscreția oamenilor primitivi. Deși cu toții sunt figuri centrale în mituri, poziția eroilor în fața istoriei diferă. Faptele unora țin mai mult de anecdotic, pe când ale altora, dimpotrivă, au direcționat cursul evenimentelor viitoare. Aceștia din urmă sunt eroii fondatori. Din rândul ultimilor fac parte, prin excelență, Andromeda și Perseu. Putem spune că de la spița lor, de la faptele voite ori nevoite săvârșite de cei doi, pornește drumul istoriei spre lumea de azi.

Să începem cu începutul.

Zorii istoriei egiptene sunt neguroase și doar mitul poate ajuta să dăm la o parte lițoliul de mister. Un prim rege de spiță omenească amintit de legende este Telegonus. Nu se știe nimic de trecutul lui, în afara indicului oferit de etimologia numelui. *Tele* în elină înseamnă *depărtare*. Sanscritul *gam / a pleca*, devine în greacă veche *gona / unghi, colț*, dar și *goni / genunchi*. Engleza îl păstrează în verbul *to go*. Prin urmare, Telegonus

este o persoană venită de departe, dintr-un colț îndepărtat al lumii. Câteva generații mai târziu, Egiptul va avea un alt Telegonus, sosit din insula lui Circe. Primul Telegonus nu era grec, altminteri mitologia ar fi consemnat faptul. Nu era grec, dar s-a căsătorit cu o femeie născută în Grecia și, prin aceasta, Elada reclamă statutul de părinte al țării faraonilor. Soția sa, nepământeană de altfel, a fost naiada Io, fiica zeului Inachus, primul rege al Argolidei, una dintre țările Peloponesului. După spusele lui Hesiod, mama lui Io a fost nimfa Melia, iar bunic matern, uriașul Uranus. Uriașii, arată Biblia, sunt făcuți de „oamenii din ceruri” cu fetele pământenilor. Io, deloc fidelă soțului, om obișnuit, concepe un copil cu Zeus. Fiul perechii divine a fost Apaphus. Scrie Strabon în „Geographia” că, pentru a scăpa de mânia geloasei Hera, soția lui Zeus, Io a născut băiatul în peștera Boosaule de pe insula Eubeea. A fost ascunsă acolo de cureți, înaintașii cabirilor, adoratori ai Mamei Gee. Cabirii erau sacerdoții unui cult primitiv practicat cu mult înaintea venirii pe Pământ a zeilor olimpicieni. Apaphus este acceptat de Telegonus ca fiu adoptiv. Îi succede la tron și se căsătorește cu naiada Memphis, fiica zeului Nil. După alte surse, tatăl lui Memphis a fost regele Uchoreus. Dată fiind imprecizia tradiției, putem vedea momentul istoric din două perspective. În prima, zeul Nil a deschis seria regilor Egiptului de Sus, așa cum în Argolida primul suveran a fost tot patronul unui râu. Apele sunt prețuite. De aceea, nu de puține ori hidronimul devine toponimul regiunii udate de fluviu. Iordania, Transnistria, Transoxiana, Gambia, Senegal, Mississippi, Missouri, Amazonia ori Yukon sunt exemple de țări numite după apele care le străbat. Teritoriul inițial al Moldovei era redus la valea râului omonim. A doua posibilitate ar fi că întâiul cap încoronat al Egiptului de Sus să fi fost Uchoreus. Cred că cea dintâi ipoteză are mai mari șanse de adevăr. Memphis era naiadă, deci persoană semidivină, fiică de zeu. Ori acest zeu este Nil, întemeietorul unei țări a cărei viață se datorează fluviului care o străbate. Apele curgătoare primesc numele de la izvor, sau cel puțin dinspre izvor, dacă locația acestuia este necunoscută. Deci din susul acesteia, din amonte. Poate Uchoreus a fost fratele lui Memphis, contemporanul lui Apaphus și descendentul lui Nil la tronul Egiptului de Sus. Nu-i exclus să fi avut o fiică chemată Memphis, la fel ca pe mătușa ei. Logica spune că Apaphus a domnit în Egiptul de Jos. De ce? Tatălui său, Telegonus, venit de cine știe de unde, i-a fost mult mai ușor să pună stăpânire peste un teritoriu de la țărmul Mediteranei, decât să coboare în interiorul continentului. Regele a dat numele orașului nou fondat, capitală a Egiptului de Jos, Memphis, după frumoasa lui soție. Cele două părți ale Egiptului, de Jos, care cuprinde Delta Nilului și de Sus, întins pe valea superioară a fluviului, până la granița Nubiei, au împreună suprafața Olteniei. Spațiu restrâns, dar dens în istorie și civilizație.

Supușii l-au divinizat pe Apaphus, iar imaginarul colectiv l-a metamorfozat în boul Apis. Nu cred că este cazul să speculăm o asemănare de genă între regele egiptean și Minotaurul care se va naște în Creta. Este mai sigur că egiptenii au

asociat figurii lui Apaphus, căruia i-au zis în limba coptă Apis, totemul clanului regal. Din totemurile care înfățișau animalul venerat de trib, au evoluat blazoanele caselor nobiliare. Rodul iubirii lui Apaphus/Apis cu Memphis a fost Libia. Prințesa a dat numele țării mai degrabă mitice, localizată de cei vechi, destul de vag, în nordul continentului african. Nu are nicio legătură cu statul contemporan. După războiul purtat cu turcii, Italia impune în 1912 protectoratul asupra emiratelor Cerinaica, Tripolitania, Fezzan și Ghadames, pe care le unește administrativ în guvernământul general Libia. Prin aceasta, toponimul legendar a fost readus în actualitate la începutul veacului XX. La fel s-a întâmplat în 1960, când fosta colonie Sahara Franceză a luat numele regatului antic Mauretania, deși acesta era localizat pe actualul teritoriu al Marocului. Fata lui Apaphus va fi iubită de Poseidon. Informația este interesantă. După o părere exprimată de Aurel Dâmbou în lucrarea „Pe urmele atlanților”, Poseidon, zeul mării, a fost regele Atlantidei. Mariajul celor doi este startul grandioasei civilizații egiptene, considerată de unii ca trăgându-și seva din cultura misteriosului continent aflat la vest de coloanele lui Hercule. Libia și Poseidon sunt părinții lui Lelex, Belos și Agenor. Lelex a plecat să-și caute norocul în Elada, patria obârșiei materne. Întemeiază regatul Laconice în Peloponez și este considerat deopotrivă părintele lelegilor, popor băștinaș al Greciei, la fel de vechi ca pelasgii. Lelegii au supraviețuit ca neam până târziu în Locria, Messenia, Argos, Caria și Licia, dar și în Calabria unde au emigrat. Belos, următorul monarh al Egiptului de Jos, a fost o figură cu totul deosebită. El întinde stăpânirea asupra Arabiei, ajungând la fruntariile Mesopotamiei, țară cu civilizație mai veche decât a Egiptului. În „Biblioteca de istorie”, Diodor din Sicilia afirmă că Belos a adus din Babilonia astrologii care vor pregăti atotștiutoarea castă preoțească a Egiptului. Cred că însuși Belos a fost inițiat, cunoscător al științelor vechi, repudiate mai târziu și considerate azi oculte. Rădăcina numelui regal o găsim la demonii Belzebut și Belphegor. „Dicționarul infernal”, lucrarea din secolul al XIX-lea semnată de Albin Simon Collin de Plancy, îl considera pe ultimul, ambasadorul Iadului în Franța, așa cum Maria Magdalena era ambasadoarea Paradisului. Cert este că *bel* provine din ugariticul *baal*, care înseamnă *domn, stăpân, suveran*. Deci în egipteana veche, limba semită înrudită cu ugaritica și cu ebraica, Belos înseamnă pur și simplu „Regele”. Baalii sunt totodată zeitățile fenicienilor, dornice de sacrificii umane, diametral opuse ca fire lui Iahve, unicul Dumnezeu al evreilor.

Este interesant de cercetat etimologia substantivului propriu Decebal. În antichitate au existat fără doar și poate schimburi culturale. Poate Decebal are aceeași rădăcină cu Deceneu, numele marelui preot, la care s-a adăugat sufixul *bal*. Să fi trăit Decebal în Orientul Apropiat? Inscricțiunile care atestă existența altor „Decebali” sunt ulterioare vieții regelui. Numele a fost adoptat de urmași în semn de prețuire. După tradiție, Belos este ucis de Hercule. În timp, miturile se suprapun, astfel încât apar forme sincretice, conglomerate de întâmplări alipite de memoria colectivă. Uciagașul lui Belos este un alt Hercule, diferit de eroul ce se va naște mai târziu. De altfel, etruscul Hercl, care i-a împrumutat numele, fenicianul Melqart, egiptenii Shu și Khonsu, sunt tot atâtea prototipuri ale celui care va fura merele de aur din Grădina Hesperidelor. Agenor, fratele lui Belos, a fost regele polisului fenician Tir. Băieții Libiei s-au căsătorit cu naiade. Aleasa lui Lelex a fost

Cleocharia, care i l-a dăruit pe Myles, viitorul rege din Laconice. Achiroe și Telephassa, soțiile lui Belos și Agenor, erau fetele zeului Nil. Lui Achiroe i s-a mai zis Side. Este întemeietoarea orașul-stat Sidon din Fenicia, aflat la început în uniune personală cu Tirul prin sceptrul lui Agenor. Nu se mai știe cine a fost mama lui Achiroe, dar despre Telephassa, consoarta lui Agenor, se spune că a fost fiica oceanidei Nephelē, sau Nubes, de la care vine numele Nubiei, vecina dinspre sud a Egiptului. Una dintre prințesele Tirului, fiică a Telephassei este Europa, „nașa” continentului nostru. Aceasta l-a zămislit împreună cu Zeus pe Minos, regele Cretei, patria celei dintâi culturi înalte din spațiul grec. Nu mai puțin celebri sunt frații Europei: Clix este „descălecătorul” Ciliciei, țară din Asia Mică. Thasos a jucat același rol istoric pentru insula omonimă din Marea Traciei, în timp ce Cadmus, rege al Tirului, fondator al cetății Teba din Boeția, este inventatorul alfabetului fenician, strămoșul scrierii moderne.

Se pune întrebarea cum de s-au căsătorit tinerii Belos și Agenor cu surorile bunicii Memphis? Răspunsul poate fi doar unul. Naiadele, nimfele și oceanidele, ființe semidivine, nu îmbătrâneau la fel de repede ca nefericiții pământeni. Noi, cei de azi, îmbătrânim biologic mai încet decât strămoșii noștri! Din căsnicia lui Belos cu Achiroe s-au născut gemenii Aegyptos și Danaos, cărora li se adaugă Cepheus și Phineus. Succesiunea a iscat dispute. Are câștig de cauză Aegyptos, iar Danaos va pleca până la urmă în Argolida, patria străbunicii Io. Cepheus și Phineus iau drumul Etiopiei. Aegyptos suit pe tron a dat numele țării. De ce? Este puțin probabil ca el să fi unificat Egiptul de Jos. Am văzut că predecesorul Belos a cucerit Arabia, deci nu putea fi doar simplul conducător al uneia dintre nome, acele state mărunte care au precedat marile monarhii egiptene. A dat dovadă de atâta înțelepciune în treburile statului, încât, din admirație, contemporanii au numit regatul Țara lui Aegyptos, Egipt. În chip asemănător, navigatorii portughezi din secolul al XV-lea duc vestea Țării Regelui Preot Ioan, respectat pentru bunătate și cucernicie.

Danaos a venit în Argolida la bordul corabiei construite de el, spune-se, prima din istoria lumii. Era deja căsătorit. Printre soții se număra egipteanca Memphis. Pe atunci trăiau, în pădurile Argolidei, satirii, scrie Pseudo-Apolodor. Erau aidoma oamenilor, dar aveau urechile ascuțite. Leneși la muncă, dar petrecăreți în compania nimfelor, așa îi descrie Hesiod. Aveau fire pașnică, deosebindu-se la caracter de pigmeii cercopi, alți locuitori ai codrilor, răi și mincinoși. Cercopii trăiau pe insula Eubee, în Lydia și în regiunea Malis din Boeția, lângă Termopile. Localitatea este celebră atât pentru lupta dusă cu perșii, cât și pentru peșterile considerate, prin tradiție, a fi Porțile Infernului subteran. Una dintre fiicele lui Danaos, Amymone, era cât pe ce să fie violată de un satir pe care, din greșeală, îl rănise cu sulița la o vânatoare de cerbi. A intervenit zeul Neptun care a alungat satirul și a profitat de fată. Cu toată lascivitatea înăscută, satirii s-au războit cu giganții, scrie Pseudo-Hyginus în „Astronomia”. Ca aliați împotriva uriașilor i-au avut pe silenii, asemănători satirilor, dar mai înalți și mari amatori de vin. La venirea lui Danaos, în Argos domneau suveranii din neamul pelasgilor, într-o succesiune dinastică care cobora de la regele-zeu Inachus, fiul unui alt zeu primordial, Oceanos. După Inachus, au urmat Phoroneus, Apis, Argos Pelasgos, Criasos, Phorbas, Triopas, Jasos, Agenor, Crotopos, Sthenelos și Pelasgos Gelanor. Ultimul cedează de bună voie tronul lui Danaos, ca să facă pe voia zeilor, vestită la

oracol. Phoroneus a fost fratele lui Apaphus. Rămâne în istoria Argosului ca erou civilizator și unicul rege încoronat chiar de Zeus. I-a învățat pe oameni să aprindă focul și i-a deprins cu agricultura. În timpul domniei sale, Demeter, zeița agriculturii, trăia printre oameni. I-a succedat nepotul Apis, egiptean prin naștere, probabil frate cu Belos. Nu se știe cum s-a chemat regatul lui Inachus. În timpul lui Apis, statul purta numele suveranului. Amintirea acelor vremuri o păstrează toponimul Dealurile Apiene, poate fost domeniu regal. Suveranul venit din Egipt a adus cu sine conaționali, rude, ori servitori. Mai târziu, urmașii acestora vor fi considerați argolezi de viță veche, cu strămoși care aveau „pielea întunecată”. Un caz similar vedem în China contemporană unde descendenții celor din suita unui prinț filipinez venit în secolul al XVI-lea formează o comunitate distinctă în Shanghai. Abia Argos Pelasgos va fonda capitala, orașul Argos, iar țara va fi după aceea cunoscută ca Argolida. Cât timp au domnit Apaphus și Belos în Egipt, la cârma Argolidei s-au perindat zece regi. Este posibil să fi existat și alți suverani egipteni, dar la fel de posibil este ca domniile majorității pelasgilor să fi fost scurtate de crime și războaie civile. Copiii nerăbdători să ia tronul își alungau tații. Pelasgii, cea mai veche seminție din Elada, supraviețuiau pe vremea regelui-zeu Inachus în Argolida, Arcadia, Cynuria, mică țară din Peloponez, unde formau populația majoritară, în Tesalia și Troada. Ultima reședință a pelasgilor a fost Tesalia. De aici, împinși de greci, cei mai mulți au emigrat în timpul regelui Teutamides într-o țară nouă, denumită Thyrenia. Locația acesteia este nesigură. Posibil, dată fiind apropierea fonetică cu Marea Tireniană, să fie situată pe țărmul Toscanei, sau al Campaniei. O mică parte a rezistat încă multe secole în Valea Tempe din Tesalia. Ținutului i se spune și astăzi Pelasgiotis. Nicolae Densușianu susține, în „Dacia Preistorică”, că primii locuitori civilizați de pe pământul nostru au fost misterioșii pelasgi. Ei sunt autorii monumentelor megalitice binecunoscute din spațiul românesc, Omul, Sfinxul din Bucegi, Babele, Dochia.

Aegyptos a hotărât să-l facă pe Danaos cuscru. Fiii lui Aegyptos au sosit în Argolida. De regulă fetele erau cele care veneau la miri. Nu se întâmpla altfel decât dacă socrul mic era un personaj suspus ce acorda mâna fiicei ca gest de maiestate. Atunci flăcăul rămânea în casa miresei - „se mărita”, cum s-ar spune. Găsim cutuma inclusiv în basmele noastre. Făt Frumos cucerește inima Ileanei Cosânzeana, iar după ce o scapă de zmeu, rămâne la curtea împăratului, tatăl aleasei, care-i dă ca zestre jumătate din împărăție. Oare de ce pe frumoasele din poveștile noastre le cheamă Ileana? În elină, „Elena” este „Cea Luminoasă”. Elena din Troia este considerată cea mai frumoasă femeie a antichității. Tată i-a fost Zeus. Mamă i-a fost Leda, soția suveranului spartan Tyndareus și fiică a regelui Thestius din Etolia, țară vecină Peloponezului. Renumele Elenei a străbătut timpul și spațiul, ajungând în basmele românilor. Poziția lui Danaos era superioară lui Aegyptos Ciudată situație pentru unul care a părăsit palatul din Memphis pentru o obscură țară de păstori! Explicația ar fi că Argolida era patria spirituală a familiei, pe când Egiptul era doar țara de adopție. Drept dovadă, cu puțin înainte de a muri, Aegyptos renunță la tron și se stabilește în satul Aroe din Ahia, vecină Argolidei. Este înmormântat în templul Serapis din Patras. Împrejurarea că băieții lui Aegyptos trebuiau să rămână la curtea sa l-a speriat pe Danaos. Se temea că atâția prinți egipteni pot face rău grecilor. Prin urmare cere fiicelor

ca în noaptea nunții să-șiucidă soții. Singura Hipermenstra nu l-a ascultat, cruțând viața sortitului ei, Lynceus. Ipoteza că nunta danaidelor a avut loc în Egipt nu este demnă de crezare. Represaliile lui Aegyptos, crunte și neîntârziate, nu ar fi lăsat lui Danaos șansa de a construi corabia și de a fugi cu fetele și cu soțiile în Peloponez. Construcția unei nave pentru zeci de persoane lua timp și nu se putea face pe ascuns. În plus, Danaos nu avea de ce să se teamă pentru soarta grecilor, în Egipt fiind. Deci lipsea mobilul crimei. Ca să-și răzbune frații, Lynceus își ucide socrul. Căsătorit cu Hipermenstra, devine regele Argolidei. Îi vor urma la tron fiul Abas și nepoții, adică frații gemeni Proetos și Acrisius.

La oracolul din Delphi, i s-a zis lui Acrisius că va fi ucis de propriul nepot. Danae, fata lui, era deja o tânără frumoasă ajunsă la vârsta măritişului. De ea se îndrăgostise chiar unchiul, regele Proetus. Înnebunit de spaima că proroceia se va împlini, Acrisius îl deposedează de tron pe Proetus și îl alungă. Lovitură de palat în toată regula! Fostul rege fuge în Asia Mică, stabilindu-se în țara Lyciei. O uită pe Danae, preferând să fie ginerele suveranului local. Odată ajuns rege, Acrisius se hotărăște să-și omoare fiica, totuși i-a fost teamă să comită crima cu mâna lui. Poate mai avea în suflet un grăunte de iubire paternă. O închide pe Danae într-un coșciug de lemn, pe care-l lasă apoi în voia valurilor. Soarta urma să aleagă dacă avea să fie ucigașul copilului său, ori victima nepotului. Dar soarta, moira, este imuabilă, credeau elinii. Este voința zeilor și doar ei o pot schimba, iar pentru Acrisius nu au făcut-o. Olimpienii aveau planuri mari cu nepotul regelui și de aceea îl vor favoriza. Prințului îi era menit să remodeleze istoria. Sedus de farmecul fetei, dar totodată doritor să dea curs destinului, Zeus pătrunde în coșciugul plutitor. Voința zeiască face ca lada de lemn să ajungă pe țărmul insulei Serifos, peste care domnea regele Polidyctes. Danae, rămasă gravidă, este bine primită. La soroc, naște un băiat voinic căruia îi spune Perseu. Nici nu se putea un nume mai potrivit pentru un viitor erou. Provine din indoeuropeanul *berth / perth* care înseamnă *a tăia*. Cuvântul îl găsim în limba română sub forma *berc*, de unde sintagma *coadă bercă*, retezată. În germană apare ca *berg*, atribut dat munților cu vârful plat. Verbul indoeuropean *a tăia* este regăsit în limba elină sub forma *perthein*, adică *distruge*. Regele îndrăgostit cere mâna Danaei, oferind în schimb băiatului coroana drept moștenire. Danae nu vrea, timpul trece, iar Perseu crescut mare, devine capabil să-și apere mama. Polidyctes vede în el o piedică serioasă, dar se preface că acceptă situația. Așteaptă răbdător ocazia să scape de prinț. Împrejurarea potrivită se ivește la un banchet, când știind că nu poate fi refuzat, cere lui Perseu să-i aducă capul uneia dintre gorgone. Monștri feminini care aveau pe cap șerpi în loc de păr, gorgonele transformau în stană de piatră pe oricine le privea. Euripide ne informează că au fost create de Gea, Mama Pământ, ca să ajute titanii în lupta dusă contra zeilor olimpieni. Dacă uriașii, slabi de minte și violenți, au fost rezultatul încrucișărilor genetice nereușite între rasa pământeană și una nepământeană, gorgonele sunt entități create numai ca să ucidă. De cine? Poate de cei care aveau interes ca *homo sapiens*, făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, să nu fie stăpânul Lumii. Gorgonele luptau împotriva zeilor din Olimp, eroi civilizatori ai omenilor ca înfățișare și apucături. Diodor din Sicilia, spion roman umblat prin lume, scrie că femeile monstru trăiau pe insulele Gorgonide din Marea Etiopiei, cum se spunea pe atunci zonei ecuatoriale a Oceanului Atlantic.

GHEORGHE POSTELNICU

130 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI VASILE VOICULESCU

După o documentare de aproape doi ani, ne-am simțit datori, ca la sfârșitul studiului monografic consacrat vieții și operei lui Vasile Voiculescu, apărut la Editura EuroPress, în 2012, să imaginăm portretul acestuia. Puneam în centrul personalității sale, „ca însușire dominantă, generatoare de fapte și atitudini”, *omenia*, în care alți cercetători au văzut fie temeiul credinței, fie vocația sa de medic. Nimic paradoxal, deoarece Marelui

Om i-ar fi plăcut să devină cleric. În atare situație, apostolul nerealizat și-a dedicat viața slujirii oamenilor. În tot ce a făcut, a gândit ca un prelat, dar a simțit ca un artist cu neașteptate intuiții muzicale și plastice. Înainte să aștearnă gândurile pe hârtie, era urmărit vreme îndelungată de sonoritatea cuvintelor. Magnetismul muntenismelor i-a înălțat respectul la gradul de cult mistuitor. Din vocabulele stratului străvechi a scos noi ritmuri și culori pentru cadența topică a frazelor poetice. Se arăta rar în lume cu propria poezie. Modest, o însoțea cu a altora, spre împlinire, uimire și laudă. Omenescul său s-a armonizat cu sensibilitatea universului, s-a împărțit din mistica naturii, s-a înfiorat de dumnezeire. Subțiratic și agil. Chipul blând exprima inteligența singuraticului. L-a însoțit până la moarte înfățișarea apostolică de înțelept teolog hăituit de visele neîmplinite ale semenilor, de tragedian cu credința sfâșiată.

A avut un destin social tipic pentru copilul de la țară, înnobilit de învățătură. În public vorbea puțin, dar a găsit căi personale de a se adresa mulțimii: presa scrisă și vorbită, cum s-ar spune astăzi. În fața foii de hârtie și a microfonului nu roșea, nu se pierdea cu firea. Prin domolirea impulsurilor și-a făcut mulți prieteni, dar nu vibrau cu toții la bunătatea sa. Iradia o mărinimie discretă, curativă, necondiționată. A fost până la sfârșitul vieții, chiar și în închisoare, un domn sfios, cu o memorie extraordinară, cu o cultură și o informație științifică impecabile, însușiri nelăsate la vedere. Un câștig important al omeniei a fost puterea de muncă. O muncă organizată în cele mai mici detalii. Și-a iubit copiii și nepoții, care și-au găsit sălaș în ținuta lui morală. Și-a divinizat soția. Păcatul de neiertat pentru omenia lui a fost că nu a încurajat-o să-și termine studiile și să practice medicina.

Soarta sa de mare scriitor s-a împlinit postum. În anii proletcultismului bolșevic a văzut că poezia întoarce spatele lui Dumnezeu și a căutat să-și ascundă cât mai bine manuscrisele, ca probă pentru vremuri mai bune că vâna tradiționalismului ortodox nu secase în literatura română. Poezia mistică din zilele noastre a crescut din sâmburele de lumină numit Vasile Voiculescu. Rugăciunea scriitorilor contemporani poate începe cu numele său, fiindcă el asigură legătura tuturor cu Marele Creator.

NOAPTEA

*S-a tras domol din luptă lumina obosită
Și-ncet s-a stins departe, ca suptă de-adâncime...
Ținând întreaga lume mai strâns încercuită,
Sporește-n zări un vajnic talaz de-ntunecime.*

*Și Noaptea-nvolburată cutreieră pe drumuri,
Din negrele-ascunzișuri chemându-și seminția;
Cu palme întinse vin umbrele – duiumuri –
Pe tălpi de întunec s-așeze-mpărăția.*

*Curg, oarbe, din adâncuri a beznelor zăpodii
Și-nvinsă pleacă ziua din tronul nalt al firii...
Prinzându-și peste creștet din zbor cununi de zodii
Se urcă Noaptea-n slavă pe treptele mării...*

*Atotstăpânitoare stă oacheșă crăiasă,
Popoarele de umbre pornind să-și cârmuiască...
Și cum din ascultare nu-i nimeni să-i mai iasă,
Furată de tăcere, ea prinde să clipească.*

*Și stând așa în scaun cu pleoapele plecate,
Proptită pe speteze, de somnul greu supusă,
Adoarme lin crăiasa, cu capul dat pe spate,
Și-ntreaga-mpărăție la poale-i doarme dusă.*

*De sus alinătoare, cu vise legănată,
Pe lumile trudite odihna se desprinde,
Și cerul pare-n larguri o aripă-nstelată
Ce peste noi, în zboru-i, vecia își întinde.*

Poezia face parte din volumul „Din Țara Zimbrului”, subintitulat poezii de război, apărut la Bârlad în anul 1918.

Vasile Voiculescu a fost medic șef al Spitalului nr. 472, de răniți, din Bârlad, din 1917. Aici contractează tifosul exantematic. Internat, refuză concediul medical legal, rămânând să-și îngrijească răniții, faptă pentru care i se acordă decorația „Coroana României cu spade și panglică de Virtute Militară”.

În Bârlad întâlnește pe Al. Vlahuță, Victor Ion Popa, George Tutoveanu ș.a. participând la ședințele literare ale „Academiei bârlădene”.

La 23 octombrie 1918 părăsește Bârladul, prin transfer la București.

În 1920 Academia Română îi premiază volumul de poezii „Din Țara Zimbrului”, an în care devine membru al Societății scriitorilor români.

VASILE CHELARU

PORTRET: DIRECTORUL

Motto:

„Omul fericit este acela care stăpânește și munca și dragostea.”

Sigmund Freud

Din clipa în care l-am cunoscut, l-am îndrăgit. Și-au trecut de atunci mai bine de douăzeci de ani...

Chiar dacă timpul s-a scurs, nu am fost dezamăgit niciodată, ci, dimpotrivă, am descoperit la dânsul noi calități sufletești, pe care Dumnezeu cu multă generozitate i le-a dat, pesemne avertizându-l că va trebui să le folosească cu rost, spre binele celor de lângă el și sunt convins că și-a îndeplinit față de semenii săi o mare parte din misiunea încredințată.

Este potrivit ca statură, cu părul grizonat, mereu proaspăt bărbierit, cu hainele îngrijite, cu care se asortează tot timpul cămașa și cravata. Are chipul luminos, plăcut, sobru, ochii albaștri, cu o privire blândă, ce îndeamnă încurajator la dialog, fără nici o urmă de aroganță în atitudinea sa. Chiar în momente de nemulțumire poate să se exprime cu calm, amabil, atent, doar un tremur ușor al vocii trădându-i starea sufletească. Are calitatea de a aplană conflictele și de a aduna laolaltă oamenii, de a scoate la iveală ce este bun în ei, găsind totdeauna vorbe nimerite pentru fiecare, cunoscându-le personalitatea, orgoliile, rezultatele muncii, mici secrete, trecutul presărat cu tot soiul de întâmplări, simpatiile, antipatiile, gusturile pentru artă, preferințele culturale, și se pricepe să folosească cu abilitate ironia pentru a mai atrage atenția unora mai pătimiși, care ar putea zdruncina o atmosferă de normalitate și armonie interumană.

Domnul VIRGIL GIUȘCĂ a fost mulți ani directorul Casei de Cultură „George Tutoveanu” din Bârlad, iar în această postură a reușit să convingă pe bârlădeni că instituția este a lor, deschizând larg ușile celor care au realizat ori au îndrăgit orice acțiune spirituală, culturală sau educativă.

Știu că sălile de spectacole și de curs au găzduit de-a lungul anilor mii de activități: spectacole de muzică populară, ușoară, clasică, spectacole umoristice și de teatru; cursuri postliceale și universitare, de calificare; ședințe, expuneri; expoziții de pictură, caricatură, costume populare, măști tradiționale; cercuri literare, de pictură și de teatru, dansuri populare, dansuri moderne, arte marțiale, șah; lansări de carte, acțiuni caritabile, religioase ori dedicate unor zile importante ale țării, orașului, personalităților literare, locale și naționale; expuneri cu tematici educative, sociale, politice, comemorative, la care au participat elevi, studenți, artiști, muncitori, pensionari, personalități politice, critici de artă, pictori, muzicieni, scriitori, umoriști și alte persoane, din țară și străinătate, apropiați actului de cultură.

Tuturor, domnul Virgil Giușcă li s-a adresat cu eleganță și diplomație, le-a fost gazdă, colaborator, prieten, model, îndrumător, găsind mereu abordarea potrivită pentru a-i apropia de Casa de Cultură.

Având atâtea amintiri dintr-o zonă cu radiații culturale,

cunoscând o mulțime de personalități în preajma cărora s-a aflat de nenumărate ori, consider că este un om norocos, căruia destinul i-a făcut acest neprețuit dar. De fapt, destinul său a fost de a munci mereu cu oamenii.

La început a lucrat ca dascăl, fiind absolventul unui Institut Pedagogic de Învățători și al Facultății de Filologie, apoi a ocupat funcții politice și a fost îndrumător al activității culturale la nivelul municipiului Bârlad, desemnat de structurile politice ale timpului, iar mulți ani a îndeplinit funcția de director al Casei de Cultură, perioadă în care viața m-a purtat prin preajma sa, tocmai pentru a mă lăsa ademenit de ispите greu de ocolit, care în clădirea din centrul orașului lua mereu alte forme și înfățișări: prietenia, respectul, munca, solidaritatea, iubirea pentru oameni, artă și cultură. Câteodată se făceau ședințe ad-hoc, la care participau intelectuali cunoscuți în urbea noastră, altădată acțiunile pe care le organiza, conducea sau găzduia domnul director, erau urmate de dezbateri informale, ocazie cu care se exprimau opinii și recomandări,

alteori se organizau comemorări sau aniversări ale unor personalități, angajați sau colaboratori apropiați, sau chiar simple discuții referitoare la evenimente trecute ori viitoare din orașul nostru. În biroul său am avut șansa să cunosc și să fiu în preajma multor oameni din elita culturală bârlădeană, pe care i-am îndrăgit, fiind onorat să le fiu în preajmă și astăzi.

O calitate importantă a sa, ce se sesizează cu ușurință, este spiritul de ordine și disciplină; mărturisea în paginile cărții „NOI, promoția 1959 a Bârladului”, apărută la aniversarea a 50 de ani de la absolvirea liceului, monografie întocmită de Nicu Mihai, ce a adunat între copertile sale gânduri ale „promoției Codreniste” că „... mi-a plăcut ordinea, respectul față de munca ce o făceam, cinstea, corectitudinea și calitatea activităților mele”. Eu sunt unul dintre cei care pot confirma realitatea acestor cuvinte. La serviciu, cum intrai în biroul său, se putea remarca atenția cu care erau așezate obiectele pe masa de lucru, mobilierul, tablourile pe pereți, documentele în dosare, articole din ziare locale păstrate pentru elaborarea unor lucrări, însemnări personale în paginile agendelor, revistele sau cărțile de pe masă ori pe rafturile unui dulap. Am avut posibilitatea să observ că într-o perfectă ordine se găseau diferitele obiecte aflate în portbagajul mașinii personale, bunurile din garaj și, desigur, cele din curte, dependențe, terminând cu casa, în care predomină o atmosferă decentă, caldă și primitoare.

Țin minte că, în perioada când încolțise dorința de a se muta, de la apartamentul din bloc la casă, domnul Virgil Giușcă vizitase mai multe imobile, situate în zone mai bune, mai pretențioase ori mai modeste din oraș, însă nu reușea să se hotărască. Motivul părea mai greu de înțeles pentru mine, dar era important pentru dumnealui - nu găsea o casă care să

se afle și lângă Casa de Cultură, și lângă blocurile unde locuiesc fiicele sale, și lângă blocul unde locuise ani de zile, și la o stradă principală, și lângă locul de muncă al soției și fiicelor, dar și lângă școala unde era înscrisă nepoata sa. În cele din urmă a găsit-o...

Pentru mine constituie un model: de profesionist într-un domeniu deosebit al vieții sociale, de cetățean, de prieten, de soț și părinte.

Iubirea față de familie, coeziunea armonioasă, ce o menține cu puterea unui liant sănătos, între persoanele provenite de pe toate ramificațiile genealogice ale arborelui din care se trage, reprezintă o altă însușire sufletească a omului despre care scriu. Mi-a deschis poarta casei părintești, oferindu-mi prilejul de a-i cunoaște sora și cumnatul – doi oameni minunați, simboluri ale omeniei, demnității, dragostei față de locurile natale și față de generații de copii cărora le-au dezvăluit minunatele taine ale scrisului și cititului – străjeri destoinici ai odăilor și ogrăzii unde odraslele familiei Giușcă au văzut lumina zilei, unde au făcut primii pași și au primit primele povețe, de unde și astăzi emană iubirea, respectul, armonia. Am fost în preajma sa în diferite momente în care grijile părintești îl nelinișteau, am trăit alături de dânsul o parte din bucuriile și împlinirile personale, am fost primit în casa sa și mi s-a făcut cinstea de a fi invitat, cu familia mea, la masa de prânz, care, duminica, are o semnificație specială. Mereu, în această zi, sunt invitați toți membrii familiei: nepoata, fetele, ginerele, soacra (când era în viață), eventuale rude sau musafiri. Atmosfera este cea a unei armonii desăvârșite, unde se simte autoritatea gazdelor, respectul acordat acestora, dar și dragostea lor față de copii și nepoți, bucuria de a trăi frumos clipele și de a transforma lucruri mărunte în amintiri prețioase, de neuitat. Poate priceperea domnului Virgil Giușcă pentru o existență de acest gen se datorează faptului că la nașterea sa, însuși Regele României a transmis urări de bine familiei. La acea vreme se obișnuia ca la astfel de ocazii, unii oameni cu reputație bună în comunitate, să fie onorați cu felicitări scrise pe un document, semnat de însuși Regele țării. Odată a afirmat că înscrisul cu pricina s-a aflat mulți ani în casa părintească din comuna Bogdănești, însă în împrejurări neclare s-a răstăcit, probabil în urmă cu mulți ani, când oamenii se fereau chiar să se mândrească cu unele lucruri sau amintiri, iar din istorie lipseau paragrafe, ce fuseseră învățate doar de străbunicii noștri.

Stăpânind foarte bine arta comunicării și folosind cu iscusință dialogul, a reușit să depășească unele momente dificile pentru instituția în slujba căreia s-a aflat. Alături de vreo patru - cinci oameni, care i-au fost colegi, tovarăși și prieteni, a găsit cu greu resurse pentru întreținere, încălzire, modernizare, dar mai ales a izbutit să-i păstreze destinația, îndepărtându-i pe aceia care jinduiau după construcția măreață, din inima târgului, văzută ca bună sursă de profit. Se spune că un bun diplomat este acela care se joacă cu ariciul, fără a-i atinge țepii, iar domnul Virgil Giușcă m-a convins de multe ori că are aceste abilități.

Prietenia și loialitatea față de oamenii pe care-i prețuiește au căpătat la domnia sa rangul de neasemuite valori, la care ține cu sfințenie, chiar dacă de-a lungul timpului unii l-au mai dezamăgit. Nici pe aceștia nu putea să-i vorbească de rău, uimindu-mă repetat cu o îngăduință nemeritată întotdeauna, singura sancțiune față de ei fiind ignorarea opiniilor caustice exprimate indirect ori mesajul subtil de dezaprobare transmis prin aceleași surse.

Cu sinceră stimă am privit la relația specială dintre Virgil Giușcă și Constantin Clisu, renumit profesor, inspector școlar, scriitor și publicist, stabilit în Canada după anul 1995, unde a

trecut în neființă răpus de o boală gravă, la care se alăturase imediat după plecarea din țara natală o altă suferință, denumită de domnia sa „bârlădenită”. În semn de apreciere pentru prietenul său, Virgil Giușcă a adunat între copertile unui epistolar corespondența purtată timp de zece ani, recenzii și articole referitoare la activitatea publicistică a scriitorului. Răsfoind paginile epistolarului, am fost cuprins de admirație față de legătura sufletească formată între cei doi oameni, credincioși prieteni, fără false jurăminte, până la sfârșitul vieții. Am simțit pe degetele cu care am dat filele un tremur de vinovăție, ca și cum aș fi iscodit prin viața lor, chiar dacă autorul mi-a oferit privilegiul acesta. Am simțit în ochi, citind rândurile epistolelor, scânteii magice, care dacă nu-i vor face veșnici, în mod sigur vor fi de neuitat. Este imposibil de ales un paragraf dintr-o scrisoare pe care să-l definesc „semnificativ” căci toate au aceeași încărcătură patriotică, limbajul celor doi prieteni exprimând nefățarnic acest sentiment. Iată ce scria **profesorul Clisu** la scurt timp după o vizită de revedere a locurilor natale: „*Dragă domnule Virgil Giușcă, rememorez zilele petrecute la Bârlad, ca pe niște sărbători ale sufletului, Bârladul având, cum bine știți, o rezonanță de neînlocuit în forul meu intim. Climat cultural al acestui oraș moldovenesc nu poate fi egalat cu nicio altă așezare urbană, oricât de pretențioasă ar fi aceasta. Bârladul are un parfum aparte și nu știu dacă există cineva să-l fi intuit în toate fibrele sale atât de înrădăcinate în firea oamenilor, a reliefului, chiar a pietrelor de pe stradă.*”

Numărul prietenilor este atât de mare încât, fiindu-mi teamă de vreo omisiune sau de nepriceperea de a-i descrie așa cum sunt, nu le voi menționa numele, rugându-i totuși să accepte sentimentele mele de sinceră prețuire și considerație.

Nu l-am auzit lăudându-se, despre realizări vorbește puțin, modestia fiind strâns legată de respectul față de sine, dar mai ales față de ceilalți. Fiind conștient de calitățile sale, nu avea motive să trâmbezeze cu emfază lucrurile bune pe care le-a făcut. S-a implicat în tipărirea unor publicații care să amintească generațiilor viitoare crâmpoșele din truda celor care au slujit cultura în așezarea noastră urbană; prin anii 1976 a coordonat apariția unei reviste de enigmistică (rebus) intitulată „Labirint”, difuzată în întreaga țară, s-a implicat în apariția tipăriturii intitulată „Invenții și inovații” dedicată celor mai valoroși inventatori și inovatori din întreprinderile bârlădene, a ajutat la apariția culegerii de poezii denumită „Puterea cuvântului”, în care au fost adunate poeziile membrilor Cenaclului literar al Casei de Cultură, în 2001 a realizat monografia „După treizeci de ani” prilejuită de aniversarea Casei de Cultură, în 2004 a întocmit o sinteză a principalelor activități culturale-artistice realizate de instituție împreună cu principalii colaboratori cu titlul „15 ani în slujba culturii și artei”, iar în anul 2006 a reușit tipărirea revistei „Casa noastră” cu prilejul aniversării a 35 ani de activitate a Casei de Cultură.

Pe măsura ce se apropia momentul pensionării, sesizam la domnul Virgil Giușcă un fel de neliniște, dată de posibila îndepărtare de oamenii și prietenii din jurul său, cu care nu s-ar mai fi văzut așa des. Cred că acest lucru l-ar fi necăjit tare, dar am constatat că a găsit o soluție; comunică cu ei cu ajutorul internetului. Aproape zilnic primesc de la dânsul, pe e-mail, unul sau mai multe materiale, toate interesante, iar dincolo de curiozitatea lecturării, se găsește bucuria că este activ, inventiv, sensibil, ocupat.

Pentru mine, domnul Virgil Giușcă va avea mereu un loc special în suflet și în gând. Va rămâne izvorul nesecat de sfaturi, vorbe bune, îngăduință, echilibru, omenie, generozitate, calități pe care mi-aș dori să le aibă cât mai mulți dintre semenii noștri, căci numai așa lumea ar deveni mai frumoasă și mai bună.

Gheorghe CLAPA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ DE ARTE „N. N. TONITZA”

Școala Gimnazială de Arte „N. N. Tonitza” Bârlad (cunoscută, mai ales, sub denumirea de Școala de Muzică și Arte Plastice N.N.Tonitza) a fost înființată în anul 1960 într-o anexă a Școlii Gimnaziale nr. 1, inaugurarea fiind făcută de profesorul Pavel Delion, de la *Liceul de Muzică* din Iași. La început, școala a avut următoarele clase: pian, vioară, violoncel, teorie și solfegii. Primul director al școlii a fost Gheorghe Stoenescu (Zizi), iar profesori de specialitate Lorica Păiș, Elena Gavrilăscu, Horațiu Neacșu, Ion Popescu și Margareta Butnaru. După mai mulți ani, școala a obținut o altă locație, pe bulevardul Republicii, unde s-a înființat și secția de *Arte Plastice* (1962), condusă de profesor Leonid Timuș. Școala nu avea clase de cultură generală, iar copiii proveneau de la diferite școli din oraș. Apoi, sediul școlii a fost mutat în incinta muzeului „Vasile Pârvan”, unde s-a mai înființat clasa de oboi, iar secția de *Arte Plastice* s-a extins cu modelaj, condusă de profesorul Aurel Istrate. Tot în această clădire s-au înființat clasele de cultură generală. Din anul 1990, școala a devenit de sine stătătoare, cu program integrat, cu regulamentul propriu de funcționare. În perioada 2011-2013, studiul obiectelor de specialitate s-a desfășurat în clădirea din strada M. Kogălniceanu nr. 4, iar disciplinele de cultura generală în sediul Școlii Gimnaziale „T. Pamfile”. În anul școlar 2014 – 2015, cursurile claselor primare și gimnaziale se vor desfășura în clădirea din strada M. Kogălniceanu. Pentru prima dată, începând cu 1 septembrie 2014, Școala Gimnazială de Arte „N. N. Tonitza” are în componență și o clasă pregătitoare. De la înființare și până în prezent școala a fost condusă de următorii directori: Gheorghe Stoenescu, Leonid Timuș, Aurel Istrate, Lorica Păiș, Ioan Nicolau, Gabriela Manciu, Doina Niagu, Mihail Manciu, Mihai Silviu Mintuță. Școala poartă numele pictorului bărlădean N. N. Tonitza, al cărui bust se află amplasat în parcul din fața instituției. Clădirea este de patrimoniu, nerevendicată. De-a lungul timpului, aici au studiat elevi care au devenit peste ani instrumentiști valoroși, membri ai diferitelor orchestre din țară și străinătate, precum și prestigioși artiști plastici. Amintim numele șefilor de promoții din ultimii ani cu care școala se mândrește: Luchian Antoaneta Ioana, Leonte Ramona Cristina, Velică Adrian, Forțu Anemona, Niagu Ancuța, Hamza Cosmin, Milea Dana, Croitoru Monica, Balan Mihaela Georgiana, Andrei Călin, Giurgiu Beatrice Maria, Grigoraș Laura Anca, Ștefănescu Alexandra Cistina, Bolum Anca Sorana, Cozma Alexandru, Roșca Maria, Bâgea Maria Magdalena, Turcu Dana Anastasia, Tătaru Iustina, Huțuleac Ana Maria, Diaconescu Miruna Mihaela.

Școala Gimnazială de Arte „N.N. Tonitza” Bârlad este o instituție școlară orientată spre excelență, caracterizată prin seriozitatea, calitatea și competența atât a cadrelor didactice cât și a elevilor. Preocuparea majoră a cadrelor didactice și a conducerii școlii a fost înfăptuirea unui proces educațional de calitate, al cărui rezultat să fie creșterea continuă a performanțelor școlare, dar și armonizarea demersului didactic cu standardele educaționale europene. *Menirea acestei școli este de a dezvolta la copii latura estetică a elementelor talentate, prin însușirea limbajului artistic pe căi cât mai accesibile și mai plăcute, care să facă apel la latura afectivă și la sensibilitatea acestora.*

Instituția școlarizează an de an 186 de copii la ciclul primar și la ciclul gimnazial (dintre aceștia 32 de elevi sunt la secția arte plastice iar ceilalți la muzică). În ciclul primar sunt înscriși elevi

doar la secția muzică, unde pot opta pentru instrumentele pian și vioară (cl. I și a II-a) și violoncel (cl. a III-a). La învățământul gimnazial, elevii școlii studiază următoarele instrumente: pian, vioară, flaut, clarinet, chitară, trompetă, violoncel. În ceea ce privește activitatea artistică, elevii sunt antrenați an de an la toate manifestările culturale ale școlii și municipiului, evidențiindu-se orchestra semisimfonică și corul, soliștii instrumentiști și copiii de la secția de arte plastice. Cei mai buni dintre cei buni participă la diferite concursuri muzicale, olimpiade, de la care se întorc, în fiecare an școlar, cu numeroase premii și mențiuni.

În anul școlar recent încheiat, elevii școlii, sub îndrumarea profesorilor Emilia Mocanu, Mihail Manciu, Gabriela Cozma, Ancuța Oancă, Mariana Dumitru, Elisabeta Milea, Cătălina Ciorăscu (Secția PIAN), Dorel Andrei, Doina Niagu (secția VIOARĂ), Camelia Andrei, Mariana Bogos, Aida Pîrvu (secția INSTRUMENTE CU COARDE), Georgel Pascu, Dionisie Gradu (secția ARTE PLASTICE) au obținut rezultate remarcabile la concursuri locale, județene, naționale și internaționale, printre care amintim: Concursul Internațional *Peștișorul de aur* – Republica Moldova, Concursul Național *Neghiniță* Bacău, Concursul *Marele premiu al Palatului Național* București, Festivalul – Concurs *Pro-Piano* Iași, Olimpiada Națională de interpretare instrumentală, Concursul Național *Margareta Sterian* Buzău, Concursul Național *Piano – Artis* Iași, Concursul Național *Victor Giuleanu* București, Concursul Internațional *Fr. Chopin* Bacău, Concursul Interjudețean *Noelia Prisecaru* Focșani, Concursul Național *C. Czerny* Piatra Neamț, Concursul Național *Ioan Goia* Iași, Concursul Național *Iulia Hasdeu* Câmpina, Concursul internațional *George Georgescu* Tulcea. Din anul 2012, școala organizează Concursul județean de muzică instrumentală și arte plastice *Ioan Nicolau*, cu participarea celor mai talentați elevi din județ. Dar rezultate deosebite s-au obținut și la disciplinele de cultură generală de la învățământul primar (sub îndrumarea învățătorilor Viuleț Nelia, Gherghescu Doina, Țicău Gheorghe, Țicău Adriana) și la învățământul gimnazial (sub îndrumarea profesorilor Goga Lenuța, Olariu Livia, Camber Mihaela, Mintuță Mihai Silviu, Pricop Camelia).

Numele unor elevi deosebit de talentați (Andrei Tudor, Andrei Călin, Munteanu Sorin, Alecu Bianca, Burlacu Laurențiu, Vasilescu Simona, Ene Eduard, Toma Denisa, Toma Raluca, Gheorghiu Vlad, Pruteanu Oana, Simionescu Teodora, Simionescu Oana, Popa Andreea, Drestaru Ale Alexandra, Căpriță Paula, Căpriță Maria, Cozmîncă Ionuț, Bordeianu Cătălina, Drosu Felicia) au depășit granițele județului, contribuind la creșterea prestigiului școlii. *Dacă sălile de concert vor fi pline de foștii elevi, dacă expozițiile de artă plastică vor fi vizitate cu precădere de aceștia, înseamnă că misiunea Școlii Gimnaziale de Arte este realizată.* Mândria cadrelor didactice de la această școală este și mai mare atunci când foștii elevi le calcă pe urme, frecventează cursurile Facultății de Arte, le absolvă și se întorc în școală ca tineri profesori cărora să le transmită ștafeta.

Zilele școlii sunt sărbătorite primăvara, în luna aprilie, anotimpul în care s-a născut N. N. Tonitza.

Școala are o amplă monografie editată în 2011, realizată de profesor Elisabeta Milea, două reviste: „ȘMAP”, ajunsă la numărul 3, și CURCUBEUL ARTELOR, ajunsă la nr. 2.

DORINA STOICA**Când nu Te iubeam**

când nu Te iubeam
iubeam o floare
cândva am iubit
un copac
apoi o mulțime
de păsări
cuibărite în sufletul meu
la geam și-au făcut cuiburi
a venit o furtună din senin
au căzut cu pui cu tot
ca o pasăre am suferit
ce i-a păsat naturii
ea nu are nici măcar
un copil din flori

când nu Te iubeam
iubeam o rază de soare
intrată
pe geamul îngust
din biserica veche
parcă eram o găzâ
în brațele ei
așa de strălucitoare era
că-mi venea
să mă fac Lumină

când nu Te iubeam
iubeam străzile orașului
cu pietre rotunde
grele
ca sânii albi
cât luna
și florile din grădina
cu cireșe coapte
pe care as fi vrut să le fur
așa de poftă îmi era

când nu Te iubeam
iubeam iubirea
părea indiferentă
dar mă pândea
lasă că într-o zi
te prind
să văd unde ai să-ți ascunzi
inima

când nu Te iubeam
lut și țărână eram

Ia-mă cu tine

în lumea mea e pace
și multă iubire

între noi perdea de lacrimi
astăzi am umblat după tine
prin labirint
inima a bătut pulsul
ancestral
odată cu a cerului meu
din viu în viu
din sus în mai sus

ia-mă cu tine
știu că mai este un loc
voi sta
cu bărbia pe genunchi
în poziția fetusului
nemișcată
inima îmi va bate în ritmul
universului eu și tu
până când viața ta
se va înfășura pe degetul meu
arătător

Greșesc

ai îngăduit
să cred
sau să nu cred
să fiu liber
ori să fiu
sclavul
patimilor mele
și să cad

mi-ai îngăduit
să te gust
Trup și Sânge
euharistic
liturghisind
să-ți simt
mângâierea
pe frunte

m-ai lăsat
să-ți sărut
picioarele sfinte
pironite în cuie
pe crucea
răstignirii întregului
neam omenesc

greșesc
cad în fiecare zi
Tu mă ridici
mă iubești
așa cum un tată
doar poate iubi
un Fiu risipitor.

PETRUȘ ANDREI**Toamnă**

Vine toamna, bate vântul rece,
Goi și întristați rămân arțarii,
Eu slăbesc mereu pe zi ce trece
Ca-n spitale să îngraș țânțarii.

Vine toamna, zilele-s mai scurte,
Au plecat nemângâiați cocorii.
Pe-amintirea zilelor trecute,
Ca regrete, se adună norii.

Vine toamna, stăm numai în case,
Frigul nopții îl lăsăm afară...
Unde-s oare zilele frumoase
Și iubirea noastră de o vară?

Izvorul

Am pornit încet în lume
Lăcrimând din vârf de stâncă
Să-mi fac albie anume
Până-n marea cea adâncă.

Lunecând peste pripoare
Ca un râu curgând de-oriunde,
Am simțit raza de soare
Cum în unde îmi pătrunde.

Și-am păstrat curat izvorul,
Apa-mi limpede și rece
Ca să-și stingă călătorul
Setea, când pe-aicea trece.

Și n-am suferit gunoaie
Lamura ca să mi-o spurce,
Nici s-o-ntunece noroaie
Ci prin sine să tot urce.

Cât timp matca o să-și sape
Și-o să-și adâncească vadul
Ea va crește alte ape:
Bistrița și cu Bârladul.

Și vor curge împreună
Ca un râu de dor și jale
Înspre marea ce-și adună
Toate cântecele sale.

DIN VIAȚA ACADEMIEI

- urmăre din pagina 2 -

Pisania din interiorul bisericii de la Epureni

Întru amintirea adormiților în domnul Manolache Kostachi Epureanu (1822-1880) SOȚIEI SALE, MARIA, născută Sturdza (1830-1875) fiicelor Ecaterina Al. Ecsarhu (1854-1911) Elena Principesa Al. Bibescu (1855-1902) Fiului Ioan Kostachi Epureanu (1856-1895) și spre veșnica pomenire această sfântă biserică zidită în vremuri de demult de către strămoșii din acest neam reclăditu-sa din temelie în anul 1914 de la Iisus Hristos de credincioasa lor urmașă Magdalena Al. ECSARHU

14-18 iulie 2014

Ca în fiecare an, de Ziua Națională a Franței, Departamentul de Francofonie din cadrul Academiei Bârlădene a ținut să marcheze evenimentul. În după-amiaza zilei de **luni, 14 iulie**, un grup de prieteni francofili (profesorii Mihaela Tudor, Rodica

De 14 iulie în sala mare a Academiei, doamnele Mihaela Tudor, Eliza Artene, Adriana Penciu

Tăvălică, Eliza Artene, Elena Popoiu, Valeriu Arnăutu, ing. Antoaneta Baloșiu, soții Adriana și Gabriel Penciu, adevărați

Tot de Ziua Franței, prieteni francofili: Antoneta Baloșiu, Rodica Tăvălică, Valeriu Arnăutu, Gabriel Penciu, Elena Popoiu

francofoni *de souche*, grație celor 30 de ani trăiți la Strasbourg, s-au adunat la sediul Academiei, pentru un moment de convivală cerebrală a francofiliei bârlădene.

Vineri, 18 iulie, ora 10, pentru sărbătorirea aceleiași

eveniment, Academia a organizat o reuniune festivă, cu oaspeți și momente de talie. Inițiată și moderată de Elena Popoiu, manifestarea a cuprins lansarea, în prezența autorilor, a volumelor: *Les Versets d'Ève*, autoare Eva Dam - alias lector univ. Brândușa Grigoriu - și *Pretexte pentru Paradis*, de Anton Soare - alias prof. univ. Antoine Soare - ambele publicate de Ed. Junimea din Iași. Invitații, toți speciali, au fost: din Québec, prof. univ. Antoine Soare cu soția, d-na Valeria Soare, de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, prof. univ. Simona Modreanu, șefa Catedrei de Limba Franceză din universitate, director al Editurii Junimea, prof. univ. Corina Dimitriu Panaitescu, director al Centrului de Studii Canadiene, membră și sprijinitoare nedezmintită a activităților Academiei Bârlădene, prof. univ.

Amfitrioanele evenimentului din 18 iulie: Elena Monu și Elena Popoiu

Reuniunea din 18 iulie: Elena Monu, președinta Academiei, și oaspeții: Simona Modreanu, Brândușa Grigoriu, Corina Dimitriu-Panaitescu, Valeria Soare

Nicolae Crețu, fervent susținător al Bârladului cultural, prof. univ. Alexandru Sever Vlad, pentru a doua oară participant la o reuniune a Departamentului de Francofonie al Academiei Bârlădene. Un public numeros, între care și Primarul municipiului, ing. Constantin Constantinescu, i-a primit cordial pe invitați și a

În prim-plan: profesorul și poetul Anton Soare oferind autografe.

urmărit cu interes momentele reuniunii. Elena Popoiu a adresat un cuvânt de bun venit oaspeților, spunând că magia Franța-limba franceză funcționează pe mai departe la Bârlad, unde suntem din nou reuniți sub culorile *bleu-blanc-rouge* pentru a trăi privilegiul și bucuria de a saluta invitați de talie veniți să ni se alătore spre a sărbători împreună francofonia. Dna Corina Dimitriu Panaitescu a făcut o caldă prezentare a acestora, începând cu oaspetele venit de peste ocean, pentru a doua oară prezent la Bârlad – profesorul universitar și poetul Anton / Antoine Soare - continuând cu colegii de la universitatea ieșeană, între care Brândușa Grigoriu, tânăra autoare a uneia dintre cărțile lansate. Despre originalitatea și prospețimea viziunii și formei lirice din *Les Versets d'Ève* a vorbit dna Simona Modreanu, autoarea prefetei, care vede în acest „discurs polifonic” al volumului, „un foarte subtil joc al dragostei, în sensul medieval, [...] joc care atinge în profunzime însăși esența noastră umană și ridică întrebări fundamentale.” În intervenția sa, dna Brândușa Grigoriu a insistat asupra intenției de la care a pornit demersul său liric, invitând la o relectură a Bibliei „într-o lumină veselă și posibilă.” Volumul de versuri *Pretexte pentru Paradis* a fost analizat de dl Nicolae Crețu, care a descoperit în universitarul de teinică și larg deschisă cultură Anton Soare un poet căruia „toate aceste sobre calități nu i-au încâtușat libertățile fanteziei, apetitul jocului și fibra unui autentic umor.” Dl. Alexandru Sever Vlad a prezentat o atent argumentată analiză comparativă a traducerilor incluse în volumul dlui Anton Soare: trei poeme baudelairiene (*L'Albatros, Correspondances, La Vie antérieure*), versiunile românești realizate de poetul *Pretextelor*, fiind puse în relație cu ale altor doi cunoscuți traducători din Baudelaire: Al. Philippide și C.D. Zeletin.

După ce a adresat un cald cuvânt de regăsire Bârladului și a mulțumit pentru invitație și pentru prilejul de a-și lansa volumul de versuri la Academia Bârlădeană, dl. Antoine Soare a citit câteva din poemele sale, după care a susținut o expunere de ținută academică despre facerea și înțelegerea poeziei. În intervenția sa, dl Constantin Constantinescu apreciază eforturile Academiei de a susține cauza francofoniei și revine asupra dorinței Primăriei, a Consiliului local de a susține activitățile culturale de ținută, îndeosebi în perspectiva centenarului acestei Societăți.

Sunt apoi lansate: nr.2(55)/2014 al revistei „Academia Bârlădeană” și suplimentul „Francophilie Roumaine”, dedicat, ca în fiecare an, Zilei Naționale a Franței, număr conceput de

La 14 iulie 1789 Bastilia, fortăreața din Paris, construită între 1370 și 1382, devenită mai târziu închisoare și considerată simbol al absolutismului regal, a fost cucerită de masele populare din capitala Franței.

Ziua cuceririi Bastiliei a devenit, din 1880, sărbătoare națională a Franței.

În acest context, începând cu anul 2011, am dedicat Zilei Naționale a Franței câte o plachetă de cuvinte încrucișate și enigmatică în cadrul „Bibliotecii Rebus”. Astfel, au apărut: **Periplu francez**, în nr. 71/2011, **Charles Baudelaire**, nr. 77/2012, **Vive la France!**, nr. 89/2013 și **Franța**, nr. 101/2014.

Am primit rânduri de mulțumire de la Ambasada Franței la București și de la Institutul Cultural Francez din Iași.

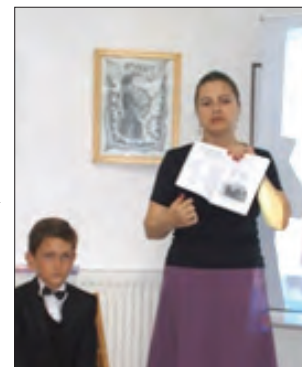
De menționat că textele au fost traduse în limba franceză de Elena Popoiu, iar tehnoredactarea și culegerea lor computerizată aparțin lui Bogdan Artene și Constantin Romete.

Serghei COLOȘENCO

Elena Popoiu, care s-a bucurat de sprijinul dnei Corina Dimitriu Panaitescu, al dlui C.D. Zeletin și de colaborarea unor reputați universitari ieșeni. Este, de asemenea, prezentată placheta *Franța*, realizată de Serghei Colosenco și publicată la Ed. Sfera, în colecția *Biblioteca Rebus*. Sunt anunțate numele celor trei profesoare de limba franceză cărora Departamentul de Francofonie al Academiei Bârlădene le conferă Diploma de Excelență pentru Francofonie pentru anul 2014: doamnele Georgeta Radu, Mălina Ionescu și Victoria Cocioabă, cuvântul de *Laudatio* fiind rostit de Elena Popoiu.

Miercuri, 23 iulie 2014, la Centrul „Eminescu”, prof. Roxana Galan a participat, ca invitat, la o activitate desfășurată în colaborare cu Primăria, Consiliul Local Bârlad și Comunitatea greacă din Bârlad. A fost lansat volumul trilingv, „Jocurile copilăriei”, publicat la Editura Sfera în anul 2012, rodul unui proiect școlar județean. În calitate de autor și coordonator al volumului, Roxana Galan a prezentat și promovat cartea ca pe un mijloc de bună practică în activități extrașcolare care să reactualizeze jocuri create și practicate de copii, din totdeauna.

Roxana Galan
la lansarea volumului

Sâmbătă, 23 august 2014, la Centrul „Eminescu”, în cadrul manifestării „Romanul de azi”, organizate de bibliotecar Geta Modiga, scriitoarea Roxana Galan, alături de poetul Petruș Andrei, a prezentat volumul „Înainte de magnolii”, roman de Florentina Loredana Dalian, scriitoare din Slobozia.

Manolache Kostaki Epureanu
(1820-1880)

Maria Kostaki Epureanu
(1830-1875)

Fotografiile preluate de C.D. Zeletin de la Biblioteca Academiei Române.

Fotografiile Catincăi Exarcu, născută Costache Epureanu, și a soțului ei,
Alexandru Ecsarhu, părinții Mariei Magdalena.

www.academiabarladeana.ro / e-mail: academic@academiabarladeana.ro

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală Academia Bârlădeană.

Anul XXI, nr. 3(56), septembrie 2014, Bârlad, Bd. Republicii nr. 235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad.

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop,
Elena Popoiu, Eliza Artene, Constantin Romete.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (Tel./Fax: 0335 425302)

Manuscrisele trimise pe adresa
redacției se publică în ordinea
necesităților redacționale.
Materialele nepublicate nu se
restituie.

Răspunderea pentru conținutul
articolelor publicate
aparține autorilor.